તારીખે મુ[illegible] ૨૯

યાને

કીસ્સા

હાજી મંગરોલી શાહુકા

ઉરદુ ઝબાન ગુજરાતી હરફોમેં

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર,

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૩ જી   નકલ ૧૦૦૦.

અમદાવાદ

એભામાતે ચકલે ધી "નટવર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
ભોગીલાલ નારણદાસ ખોડીવાળાએ છાપી.

૧૩૩૨ હીજરી—સને ૧૯૧૪.

કીંમત રૂ. ૦-૪-૦.

તારીખે મુલ્કે સોરઠ

યાને

કીસ્સા

હાજી મંગરોલી શાહકા.

—○○*○◇○*○○—

દીલને મેરે કહા યું કુછ ય.દ કર ખુદાકી,
પાવે તુ ફયેઝ જીસસે તારીફ કર મોલાકી.
માલુમ નહીં કીસીકો તેરે સો ઇનતેહાકી,
શીરીં ઝબાં મુજહે હૈ તોફીક નેક રાહકી.
સુનયારે કાન ધરકે જો કરની હુએ ખુદાકી,
યાહાં દેખો હીમ્મતકો હાજી મહમુદશાહકી.
કુદરત તેરી બડી હુએ વાં નહીં કીસીકા ચારા,
શાહેબ તું સચ્ચા કાદર રોઝીકા દેનેહાર;
નેકી બદી હુએ તુજહીસે બંદાં તો હુએ બેચારા,
પહોંચે નંઝર નકીસકી યેહ ખેલ હુએ નીયારા—સુનયો.
કુદરત સતી બનાએ શમસો કમર શીતારે,
ચવદા તબક પલકમેં કુદરત સતી સંવારે;
કીજે કરમ તો જપના બખશેં ગુનાહ હમારે,
રાખેં શરમ દુનીયામેં મોહતાજ હુએં તુમ્હારે—સુનયો.
દાતાર તું સચા હુએ ખાલીક સભી ખલકપર,
હજદા હઝાર આલમ જીનો બશર મલક પર;
કુનકે કહેસે સારા બન્ના અરઝો ફલકપર,
કયા નુર હુએ અલા નુર કુરબાનહું જહલકપર—સુનયો.
રબને લે નુર અપના એક દોસ્તકો બનાયા.
દીતી ઉસે નબુવત સરપર છતર શીરાયા;
સાતો તબક સંવારે મેરાજકો બુલાયા,
જીતને હુએ પયગમ્બર ઉનપર ખતમ કરાયા—સુનયો.

અહમદ નબીકો હકને કયા મરતબા દીયા હુએ,
દોજગકી બાદશાહી શાહોંકા શાહ કીયા હુએ;
મીઠે નબીને હકસે બકશા ઉમત લીયા હુએ,
દેખો દરસ નબીકા શીકો શકર પીયા હુય—સુનયો.
દોજગકે સરકે તાજ તુમ્હીં હજરતે નબીં,
હકને દીયા હુએ રાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી;
હો સાહેબે મેરાજ તુમ્હી હજરતે નબી,
હમ આસીયોંકે રાજ તુમ્હીં હજરતે નબી—સુનયો
બરહક નબીંકે યારાં અબાબકર સાદેકીન,
ઉમ્મતકે વઓ ગમખ્વાર ઉમર મીર આદેલીન;
જમા કીયા કુરઆન વોહ ઊસમાન બીલયકીન,
દુલદુલ સવાર શાહ અલી હઓદરે યકીન—સુનયો.
હઝરત અબાબકરપર લાયા સદક શીતાબ,
કુરબાનહું ઊન્હોંપર જો આદીલ ઊમર ખતાબ;
ઉસમાં ગનીકો દેખો જું ચદ હુવે મેતાબ,
બુત કાંપતે અલીસે હએબતસે ચડતી તાબ—સુનયો.
ઊમ્મતકી હુઓ ખુદાદા બીબી ફાતમા બુતુલ,
સરતાજ ઉનકે હઓદર બાબા તો રઓં રસુલ;
હકકી હુએ મહેરબાની ઊનપર સદા ખુસુસ,
બેહેતર હુએ બંબીગાંમે યું સાહેબે જુલુસ—સુનયો.
ફરઝંદ ફાતમાકે હસન ઓર હુસેન જવાં,
ઊમ્મત જો હુએ નબીકી ઉનપર યું મહેરબાં;
કાસીમ અલી અબ્બાસ જું માહતાબે ખુસનુમાં,
બેહેરે તકી ઓર નકીકે કરો યાદ દીલરવાં—સુનયો.
મુસલીમ ઇમામ જાફરે સુરા અલી રઝા,
મએ દાને કરબલામેં હકને લીખીર કઝા;
ઉનકો દીયા ખુદાને સહીદોંકો મરતબા,
મહેશરમેં કુફીયોકો મીલેગી સો યું સઝા—સુનયો.
અસકર અલી વ બાકર સાદીક હુએ શાહીદ હુએ,
હાતીમકી બાત ઉનકી કીયામત તલક કહી હુએ;
સુનકર વે કુફીયાંકી હુરમત સભી ગઈ હુએ,
લાનત ઉન્હોંપે હરદમ ઉમ્મતને યું કીયા હુએ—સુનયો.

મુસા ઇમામ કાસીમ અકબર હસન હુસેના,
સાથે હુએ ભાઇ મહેંદી હકને રખે તવાના;
કુતહા ઓ જફુત હનીફા કારીર સાથ રવાના,
સવગંદ અપને ઉપર પાની કીયા હુએ ખાના—સુનયો.
મઝહબ હુએ ચાર બરહક આઝમ ઇમામ શાફી.
માલીક ઔર હંબલી ખુબ સબ મુનકરોંકો કાફી;
ઉનકે તુફેલ મુજહકો બખશે ખુદા મઆફી,
ચારોંકો સાચ બુજહું મઝહબ હમારા હનફી-સુનયો.
અવલાદ હુએ હસનકી મીરાં ચું દસ્તગીર,
કાંધા દીયા નબીકો વોહ સાહેબે નઝીર;
પીરોંકે સર છતર હુએ હઝરત પીરાનેપીર,
મોહતાજ હુએ મરીદાં સબ આસીયાં અસીર—સુનયો.
હકને બડા મરાતીબ તુમકો દીયા હુએ આલા.
ઝાહીર કીયા દુન્યામેં રોશન બડા ઉજાલા;
પીછે નબીકે તુમને ઇસલામકો સંભાલા,
હું મુંતઝીરુ દરગાકા અએ શાહેબે કમાલા—સુનયો.
કરના મદદ હમારી મહેબુબ શાહે આલમ,
ખદમકી સબ હકીકત ઝાહીર હયે તુમકો માલમ;
મુશકીલ તુમહી કુશાહો બેશક ગરીબ હાલમુ,
કરયો દફા બલાકો દુશ્મન હું ઝેરે ઝાલમ—સુનયો.
ગુજરાતકે મુલકકો તુમને ફતાહ કરાએ,
સબ કુફર ઝેર કરકે ઇસલામ દીં જગાએ;
નાહરકે મુલકમેં હાજી મહેમુદશાહ આએ,
ફુરમાંનસે નબીકે સબ કાફીરાં ખપાએ—સુનયો.
શેખ દીનને કહાં યું કીસ્સેકો અબ ચલાઉં,
હાજી હુએ મદદપર સારા બયાં સુનાઉં;
દીલકા કરૂં મએ ઘોડા ચાબુક ઝબાં લગાઉં,
મએદાનમેં અકલકે દો લબ સતી દવડાઉં—સુનયો.
મહીને મને સફરકે કીસ્સેકો મએં ચલાયા,
અબ બએત ચલા બનાતા કીસ્સેસે દીલ લગાયા;
તારીખ શાતવીંપર મુજહ દીલમેં ખ્યાલ આયા,
બોલું બયાં સો અબ મએં કીસ્સેમેં ધ્યાન લગાયા—સુ૦

કહેતાં હું અબ બયાં મએ પરભાસ ઉસ પટનકા,
તીરથ હુએ હીંદુઓંકા જંબ હો ગયા દટનકા;
શીરીં ઝબાં મએ બોલું સુખનાસુખન રતનકા,
સુલતાન મહેમુદશાહકી અંખોંકી સું જતનકા—સુનયો.
ખાસે હુએં પીર હાજી ઉનકા અછા હુએ નામ,
નાંધેરકે મુલકમેં ઝાહીર હુએ ખાસોઆમ.
રાખે નીયતકો સાબીત બેકોઇ સુબ્હોશામ,
ફીરકર મંગે મુરાદાં હોવ ઉસીકા કામ—સુનયો.
આગે સો ઉસ મુલકમેં કુફ્ફારકાથા ઝોરા.
બામનથે બુતપરસ્તી મોમીનથા ઉસમેં થોડા.
રાજાકા બોત લશકર ગ્ગાડોંસે સરસ ઘોડા,
કરતા સીતમસે સખતી હર મુસલમાંપર જોરા—સુનયો.
રાજા જો થા કુંવરપાલ વાધીલ ઉસકીથી ઝાત,
થા બેઈમાન સંગદીલ કરતા હરેક ઉપર ઘાત;
હમેશા એક મુસલમાન મારતા અપસકે હાત,
લોહુ બગએર જેખે ગમતી ન કીસકીથી બાત—સુનયો.
રાજાકે પાપકી જબ ફરયાદ હુઇ જગાપર,
અકમેં હુઇ બસારત હાજી મહેમુદશાહપર,
તોડો તુમ્હીં કુફરકો કીશ્તીમેં બએઠ જાકર,
હમલા કરો હીમ્મતસે ડંકા ફતાહ બજાકર—સુનયો.
હાજીને જબ નબંકો હીમત બાંધકર કહા હુએ
જો કુછ હુકમ તુમ્હારા ફરમાવ તો બજા હુએ,
ફરમાસ કી જો તુમ્હારી કરના મુજહે રવા હુએ,
દીલજાનસેં કરૂં મએં રબકી સો જો રઝા હુએ—સુનયો.
ફરમાશ કી નબીને હાજી તુમ જીંદે જાઓ,
કીશતી તયાર વાં હુએ સામાન સબ ચડાઓ.
તોડો કુફર પટનકા ઈસલામ દીં જગાઓ,
સુલતાન ગઝનેવીકો ખત લીખકર તુમ બુલાઓ—સુનયો.
હાજી મહેમુદ વાંસે તયાર હોકર આએ,
દરયાવકે કીનારે સામાન અપના લાએ,
કીશતી દેખી વહાંકી સુરત બંદર કો જાએ,
ઉનકો કહા અએ ભાઇ હમકો તુમન બીઠાએ—સુનયો.

સુરતકે લોગથે વોહ કહેને લાગે વોહ સારે,
કીશતીમેં જાગાકાંસે બએઠે રહો કીનારે.
કીશતી ઉપરતો આએ વાં બન પડે હુએ ભારે,
ચડયો સો ઓર કીસીમેં કીશતી બહોત કીનારે—સુનયો.
કીશાતી ઉન્હોં હુંકારી સારે સીડાં ચડાકર,
બંદેરકે બાહેર કાડે વાં ભાવટા ખડા કર.
સબ દીન ચલી વોહ કીશાતી ફેર રએનકો ફીરાકર,
આવે સો ઉસ જગમેં ફકીરકી દોઆપર—સુનયો.
તકરાર કી ઉન્હોને કયા સબબ જો યેહથા,
કીશાતી ચલે મંઝીલપર માલુમ કુછ ન હોતા.
આયા હુએ અએસા જાદુ ચલને કીધર ન દેતા,
માનન કીસીકી ભુલી ઉસસે અટક સો રહેતા—સુનયો.
ઉનમેંસે એકને બોલા ફકીરકી બદ દોવા હુએ,
દરવીશકો ફીરાયા ઉસકા જો યેહ સઝા હુએ.
હવડે સભી વોહ લોગાં હાજીકો ધુંડલાએ—સુનયો.
હાજી મંગલુરીશાહકો કીસતીમેં લા બીઠાએ,
ખુશીયાં કાએ સભાંને લંગર તભી ઉઠાઓ.
હકકે આગે અરજકર કીશતીકો તબ ચલાએ,
સંગલુરકે બંદરકો એક રાતમેં દીખાએ—સુનયો.
દેખા બંદર ઉન્હોને ખુશહાલ હોકે સારે,
કુદરત ઉપર ખુદાકી કુરબાન હોકે વારે.
હાજીકી યેહ દોહાસે પહોંચા હમેં કીનારે,
પાંવ ચુમનેકો લાગે લાચારહો બીચારે—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું લેજાઓ ઉસ બંદરપર,
કીસતી સતી ઉતારો બએઠેં હમેં સો જાકર.
યાંકામ હુએ હમારા કરના ઉસે બજાકર.
ફરમાન હુએ નબીકા જાના સુજહે હુએ ચલકર—સુનયો.
યું કર કહા ઉન્હોને બંદર સો હુએ નીકારા
પથ્થર ઓર ઝાડ ભકકડ કીતને જગા હુએ ખાડા,
ખાવે ખતા યાં કીશતી ડુબજાવે માલ સારા.
સાથી યલો હમારે સુરત કયો ઉતારા—સુનયો.
હાજીને હાથ ઉંચા હકકી તરફ ઉઠાએ,
એક પોસ્તથા હરનકા પાની ઉપર બીછાએ.

બઅેઠે ઉસીપર આપી કરતારને ચલાએ,
એક આતમેં ખુદાને બંદર ઉપર પહોંચાએ—સુનયો.
હાજી મહેમુદ વહાંસે પાની ઉતરકર આએ,
મંગલુરકે બંદરપર તશરીફ લેકે આએ.
સુનકર જો ઉનકે દેખે હયેબત ઉન્હોંને ખાએ.
કુફફાર તોડનેકો ફરમા નબીકા લાએ—સુનયો.
હાજીને કી ઇસારત કીશતી તુ યાં ખડી રહે,
દીન હો મંઝીલકે પુરે તબતક તુ યાં પડી રહે.
મંગલુરકે બંદરપર લંગર બીના અડી રહે,
રબકે અમરસે કીશતી પાની ઉપર ચડી રહે—સુનયો.
કીશતી રહી અટક કર ઉસ જાયપર ખડીહો,
હાજીકી કુછ દોઆસે પાંવ ગાટકર રહીવો.
દીન રએન કઇ ગુજારી ઉસી ઠારપર સો માહ દો,
હીકમત ઉન્હોંને કીતી સર કુટકર રહે વો—સુનયો.
મહીને અડાઇ પીછું હાજીને કી ઇશારત,
કીશતી તું ચલ વતનપર લાગી તુજહે ખીસારત.
માલમ તંડેલ ભોરી શબકો લગી તીજારત,
બીગડાં હુએ કામ સબકા સબને બોઇ સવારત—સુનયો.
કીશતી ચલી ઉપડકર નવબત ઉન્હોં બજાએ,
હાજીકી અબ દોઆએ સુરતકો હદ પહોંચાએ;
પહોંચી બંદરપાર કીસતી તોપાં સભી ચલાએ,
ખુશયાં હઇ બરોબર હકને સો મીલાએ—સુનયો.
મંગલુરમેં નબીને ફીરકર કહા અએ હાજી,
કરતે હુએં લોગ ખુશયાં મંગલુરકે હો શાહજી;
જાઓ સો અબ પટનકો ફતહા કરો યું ગાઝી,
તોડો સો બુત પટનકે ઉસમેં હમેં હુએં રાઝી—સુનયો.
હાજીને કર ઇરાદા મંગલુરસે ચલે હુએં,
નજદીક આ પટનકે ખુશહાલહો ખડે હુએં;
મન્સુર શાહકે જાગે ઉપર સો આ અડે હુએં,
ઉઠાંકે જહોકથે વાં સરવાન સબ ખડે હુએં—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો અએ બાઇયો,
પએગામ જો હમારા રાજાકો જા પહોંચાઇયો;

હાજીકા યેહ સુખન સન ઇમાન સારે લાઇયો,
કલમા કહો નબીકા સી નેકો સારે આઇયો—સુનયો.

સરવાન સબ જમાહો કહેને લગે અએ હાજી,
બએકો ન ઇસ જગાપર રાજા બડા હુએ પાજી;
કરતા હુએ ખુન હમેશા લહુ દેખના હુએ તાઝી.
દુશમન હુએ મે.મી ઝાંકા કરતા હરેકસે બાઝી—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યુ સરવાનકો ડરો મત,
પએગામ કહો હમારા હીલા સો કુછ કરો મત;
રાજાકો જા સુનાઓ ગુસ્સા તુમ્હે કરો મત,
યેહ બાત હુએ નફાકી રાજાકો કહો લડો મત—સુનયો.

સરવાનં તબ હસે સબ કહેને લગે યેહ કયા હુએ,
રાજાકો જા કહે હમ સરોંકી જાન જાએ;
મારે સભોકો અવ્વલ ખાના વોહ પીછે ખાએ,
ગુસ્સેસતી શીતાબી ચડકર તુમનપર આએ—સુનયો.

હાજીને તબ નઝર કર ઉઠે ઉપર ફીરાઇ,
યાંસે ઉઠો ચલો મત હકકી તુમ્હે દોહાઇ
જંગલમે હાંકનેકો મીલકર ચલે વોહ રાઇ,
હાકેસતી ચલે નાહી કુદરત અજબ ઇલાહી—સુનયો.

સરવાન સબ અપસમે કહેનેલગે અએ ભાઇ,
ફરયાદકો ચલો સબ હીકમત ઇને લગાઇ;
હાજીકી સબ હકીકત રાજાકો જા સુનાઇ,
રાજાને ખાના છોડા સવગંગ જલદ ખાઇ—સુનયો.

રાજાને ઉઠ ફજરકો ચોપદારકો બુલાયા,
હાજીકે મારનેકો લશકર સભી ચડાયા;
હથીઆર વોહ હંતબ સંબ સંગ હાથમે લેઆયા,
આપી ચડા શીતાબી ગુસ્સેમે ભરકે આયા—સુનયો.

હાજીને કાફીરોંપર જઝબા કીયા નઝરકર,
બેદીન મુનકરોં કે પાંઓં રહે અટક કર;
મુખસે જો લાફ બોલા વોહ જીભ રહી લટકકર,
જીન હાથકો ઉઠાએ ઉંચે રહે છીટકકર—સુનયો.

દી થી સઝા સભોંકો રાજા રહા ખુલાસા,
કાફીરને કી ગુઝરી દેખા નઝર તમાશા.
કદમોંમને પડા જા ખાદીમ તુમ્હારા ખાસા,
સબકી કરો ખલાસી નજીકી નહીં હુએ આસા—સુનયો.

હાજીને ફેર નઝર કી સાબીત હુએ વોહ સારે,
નઝદીક આકે બએઠે બાતાં કરે બીચારે;
દેવલમને ચકાચક જહાંજર બજી નકારે,
હાજીને તબ કહા યું ઇસ શાહેરમેં યેહ કયારે—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું સોમનાથ હુએ હમારા,
દેવલ બડા હુએ ઉસકા બજતા હુએ વાં નકારા;
તુમકો ચલો દીખાવે દેવલકા રૂપ સારા,
કછ રાગરંગ તમાશા દેખો કરો ઊતારા—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા ચલશહેરએં લેઆયા,
બ ઠલ.ગા ખુસ જગાપર પકવાન તબ પકાયા;
ભરકે તબકમે ખાના હાજીકે આગે લાયા,
કહેને લગા યેહ ખાઓ ખીદમતમને મએં આયા—સુનયો.
હાઝીને તબ કહા યું ખાનેકો મએં ન ખાઊં,
હીંદુકે ઘરકા ખાના ઉસમેં ન હાથ ડાલું:
ખાયા નહીં કભી મએં દીલકો સો કયું ફીરાઊં,
ઇસ શાહેરમેં મુસલમાં હોવે ઊસકે યહાં મએં જાઊં-સું૦
રાજા હુએ દીલસે ખેટા રખતા હુએ દીલમેં ઘાત,
હુએ બેઇમાન જકુટા કરતા હુએ મુહસે બાત;
ખાના નહીં યેહ હમકો લાગા હુએ તેરા હાથ,
કરતા હુએ નીત ખરાબી કોડી હુએ ઇસકી ઝાત—સુનયો.
હાજી ઉઠે વહાંસે ઘુમે શહેર પટનમેં,
પુરીથી માઇ ધાંચન ઉતરે ઉસીકે ઘરમેં;
રોતી ઉસીકો દેખે બેઝાર હુએ બદનમેં,
ફરઝંદ મારનેકા વારા સો હુએ ફજરમેં—સુનયો.
ઉસકો દીયા દીલાસા માઇ તું અબ સબર કર,
તેરે પીસરકે બદલે જાએંગે હમ સો મત કર;
રોતી રહી વો છાની તકવા હુવા હુએ દીલપર
ખીદમત જો કરને લાગી દીલ જાનસે દોઆકર—સુનયો.
આયા ફજર બુલાના ઘાંચનકે છોકરેકું,
હાજી મહેમુદ ઉઠકે ચલકર ગએ હુએં સામું;
આતે ઉસીકે બદલે મરનેકો હકકી-રાહસું,
જાકર ખડે હીમતસે જોકુછ કરે સો કર તું—સુનયો.

રાજા સો દેખ ઉનકો લાગા જો બોલને યું,
ઘાંચીકો છોડદેકર ફકરાકો લાએહો કયું ?
કહેને લગે યું સારે આયા હુએ યેહ ખુશીસું.
બદલા કીયા ઉસીકા મરનેકા અપને દીલસું—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી તુમ્હી કયું આએ ?
ઘાંચીકા કામ હુએ યાં તુમકો નહી બુલાએ;
બએઠો તુમહી મકાંપર ભેજો ઉસીકો જાઓ,
તુરફએન તુમ કરો મત ઇસ બાતમેં બુલાએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું ઘાંચીકા પુત પ્યારા,
ડરતા નહીં ખુદાસે અએસા તેરા અંધારા;
પહોંચે તુજહે નતીજા હુએ યેહ સુખન હમારા,
બેકસ ગરીબ હુએ વોહ લાચાર હુએ બીચારા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું લેજાવ ઉસે મકાંપર,
દેવલ સામે બીકાઓ મારો ઉસીકો જાકર;
બુત પુજને શીતાબી આતા હું મએં સો નહાકર,
લહુ જહેલને ઉસીકા ટીલા કરૂં ચડાકર—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહને યુંકર કહા ઉસીકો,
ઝાલીમ તું ઝોર મત કર મત તું સતા કીસીકો;
બુત હુએ તુમહારા જહુટા કુછ દેખકર સમજહતા,
હકને બડા મરાતીબ બખશા હુએ મોમીનોકા—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહ કો રાજાને યું કહા તબ,
બુત હુએ હમારા સાચા દેખો તુમહીં ચલો સબ:
વોહ તાર બીન ખડા હુએ કીતની મુદતસે અબલગ,
સોમનાથકે ઇસમસે મીઠાસ પાતે હર લબ—સુનયે.
સોમનાથ તેરા રદ હુએ આર બુત જીને સભી કુડ,
કલમે ઉપર સદકલા દીલકા કુફર તું કર દુર
સાબીત પડે જો કલમા ઉસ મુખ ઉપર સદા નુર,
ખીદમતમેં હક સો દેવે જન્નામને ઉસે હુર—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી હુનર દીખાઓ,
જોકુછ ઇલમ તુમહારા વોહ યાં પડો યા ગાઓ;
દેવલ સનમકે ઉપર હીકમત તુમહીં ચલાઓ,
હમ દેખેં તમાશા કુછ હુકમ કરમંગાઓ—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું દેખે દેવલ સો તેરા,
તું સાથ ચલ હમારે કાસ શાનકા હુએ ડેરા,
દીખલા સભી તમાશા ક્યા રૂપ હુએ ઘનેરા,
તકરાર ફેર તો કીજો દેખે સો કામ મેરા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી ચલો લેજાઉં
સાથી ચલો હમારે દેવલ તુમહે દીખાઉં;
દેખો તુમ્હીં તમાશા ખુશ જાગપર બેઠાઉં.
હોતી હુએ રાગબાઝી તુમકો ચલો સુનાઉં—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા દેવલમને લેઆયા,
ડેરમને ફીરાકર સોમનાથકો દીખાયા.
કઈ રાગરંગ તમાશે બાજે કભી બજાયા,
બાજેકે બાજનસે દેવલ સભી ગજાયા—સુનયો.
બાંમન બહોત બાંમનીયાં ગાતી ઓ નાચતે હુએ,
કઈ તાલ ઓર તંબુરે નવબત વાં બાજતે હુએ;
મુરદંગ ઓર જહાંજ ઢોલક જહાંજર વાં ગાજતે હુએ,
ઓર સભી બુંજદર કાફીર વાં રાઝતે હુએ—સુનયો.
દેવલમને અજાયબ કંદીલ એક ટંગાયા,
ક્યાકામ હમે ઊસીકા કઇ રંગસે રંગાયા;
કીમત નહીં ઊસીકી દો લાખકો મંગાયા,
રાજાને તબ બુલાકર હાજીકેતઇ દીખાયા—સુનયો.
દેવલ સભી હુએ રંગી હીરે કઇ જડે હુએ,
પુતલે હુએ ચલતરફ સબ હાથ બાંધકર ખડે હુએ;
સોમનાથકે મુકાબીલ મેવે કીતે ધરે હુએ,
આતા નહીં કછુ વો આગે પડે સડે હુએ—સુનયો.
એક ખીયાલ કીસતરેહકા ઊન બામનોંને ગાયા,
હાજીને સુનકે દીલકો હકકી તરફ લગાયા;
કીતે સમજહ હકીકી હાજીકો હાલ આયા.
કર યાદ હકકી હરદમ ઘટમેં ઝીકર ઊઠાયા—સુનયો.
હાજીકી સુન ઝીકરકો રાજા કહા અએ યારો,
યેહ વકત હય તુમ્હારા અકસર ધક્કો મારો;
પકડો ધબે શીતાબી ડેરેસે બાહેર કાડો,
દીલમેં કછુ ડરો મત છાતી તુમ્હારી ઠારો—સુનયો.

હાજી ઉપરાઠેમેસે વોહ ભાકુ ચલકે આએ,
ચલા ન હાથ કીસીકા હુકને સો ભી ભુલાએ;
હાજીકો હોશ આયા ઝઝબેસે સર ઉઠાએ,
કહેને લગે અએ મુનકર તુમકો કીને શીખાએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું અએ બેઇમાન મુનકર,
દીલમેં દગા તુંજ્હારે રાજાકી બાત સુનકર;
ઇસલામ સાંચ બુજહો દીલમેં જોકુછ સમજહ કર,
ઈમામ સારે લાઓ કલમા નબીકા પઢકર—સુનયો.
દેવલકે આગે પોઠી પથ્થરકા વાં ખડાથા,
મેવા અને મીઠાયાં પોઠી આગે ધરાથા,
આંખોંમેં જોત ઉસકી નીલમ સો વાં જડાથા,
નીલમકી જોત સીતી સબ તનબદન હરાથા—સુનયો.
હાજીને ઉઠ ફજરમું યુંકર કહા અએ રાજા,
પોઠી આગે ધરા હુએ પકવાન ખુબ તાજા;
ઉસકો તુમ્હી ખીલાઓ મેવા મીઠાઇ ખાજા,
ખાતા નહીં યેહ કયું કરતું તો નહીં હુએ સાચા—સુનયો.
રાજાને તબ કહાયું હાજી તું હુએ દીવાના,
પોઠી તો હુએ પથરકા ખાવે નહીં યેહ ખાના;
ઇમાન હુએ હમારા બુત પુજનેકો ભાના,
ખાવે તો તુમ ખીલાઓ મેવા ઓર ઘાંસ દાના—સુનયો.
હાજીને માર કમચી યુંકર કહાં ઉસીકુ
દબકે અમરસે ઉઠકર મેવા મીઠાઈ ખા તું,
ટુટે કુફર દીલોંકે ડેરેમેં બએઠ જા તું
ખુશીયાં કરેં દીલોમેં હીલા સો કુછ ન લા તું—સુનયો.
પોઠીને લે શીતાબી તબ જીબકો ફીરાઈ,
મુંહમેં લીયા ઉસડકર મેવા અને મીઠાઇ;
દેખા વો કાફીરોંને હએબત ઉન્હોંકો આઇ,
કહેને લગે અપસમેં હીકમત યેહ કુછ ચલાઈ—સુનયો.
પોઠી ઝબાંસે બોલા મુજહકો જો કુછ ખીલાઓ,
ભુખાહું મએં મુદતકા મેરી ખુરાક લાઓ;
પકવાન સબ પટનકે ઇનસાન સબ બુલાઓ,
રાજા સમેત આખું હાજી હુકમ ચલાઓ—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું પોઠી તું કર સબુરી,
દેવલકો ફીર તલાવા કર યેહ નહીં જુરૂરી;
યાં કામ હુએ બહોતસા કુછ ભુખ રખ અધુરી,
રબકે અમર સીવા યેહ હોવે ન બાત પુરી—સુનયો.
પોઠી દેવલકો ફીરકર જાકર ખડા જગાપર,
હાજીને ઘાંસ ડાલી ખાને લગા સબરકર;
બોલે અબ ઝબાંસે દીન જાએ સબ ગુઝરકર,
હોવેગા અબ જો માલુમ તુજકો દેઊં ખબરકર—સુનયો.
દેખા યું કાફરોંને તોભી ઇમાન ન લાએ.
ફકા ફીર ન ઉનકા ઇસલામમેં ન આએ.
બાતાં અને મઝાખાં હાજી ઉપર ચલાએ,
ઉનકે નસીબ કમ હુએ કહેને સો લે ભુલાએ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હો એ્યકલ સભી તુમ,
કલમેસે ધ્યાન લાઓ જાવે તુમ્હારા સબ ગમ.
કઇ પાપ ઓર ગુનાહ સબ બરકત સતી હોવે કમ,
દીલમેં હોવે ખુશાલી ઇસલામકી સો પુરનમ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું ઇમાન હુએ હમનકો,
સોમનાથ પુજનેકા સમજાહે નહીં તુમનકો.
સોમનાથ દેવ સાચા કાટતા હુએ સબ ગમોંકો,
ઉસકે નહીં મુકાબીલ હમકો તુમ્હીં કહો કયું—સુનયો
હાજીને કહે અએ રાજા સોમનાથ નહીં તુમ્હારા,
ભુલો તુમ્હીં ન ઉસપર ઉસકો કરો ન પ્યારા,
તાએ રહે હુકમકે હાથ બાંધકર બીચારા,
અબ કહાંસે બુલાઊં આવે નીકલકે સારા—સુનયો.
હાજીને હાંક મારી સોમનાથ આ નીકલકર,
કીજે ન દેર ઉસમેં શીદીકી જું શીકલકર;
એક કામ હય હમારા જાના તુજકે હુએ ચલકર
દેખે યું કાફીરાં સબ ધોકેસે હાથ મલકર—સુનયો.
અંદર મનાત બોલા લબ્બએક પીર હાજી,
આતા હું મએં નીકલકર મેરે તુમ્હીંહો શાહજી.
ખીદમતમેં તુમ જો મુજકો રાખો તો મએં હું રાઝી,
અએસા હુકમ બજાઉં મું-કર જલેં યેહ પાજી—સુનયો.

શાહકા લંગર યકાયક અંદરસે નીકલી સુરત,
રંગ સાંવલ થા ઉસકા શીર્દાકે રંગકી સુરત.
આયા કરનશ બજાકર મુજહમેં હુએ અછી જુરત,
હાજી હુકમ કરો અબ સબ કામકી હુએ પુરત—સુનયો.
હાજીને દીલમેં યું કર તકવા કીયા ખુદાપર,
આયા મનાત ચલકર ફરમાશ કી ઉસીપર.
એહ ડોલચા ઉઠાકર પાની લે આ તું ભરકર,
લેકર તું આ શીતાબી તસબી પડે વૈઠુકર—સુનયો.
મનાતને ખુશીસે લે ડોલચા ઉઠાયા,
પહોંચા સો જા કુવેમેં પાની અંદર ડુબાયા.
પાની તલાવકા સબ ઉસ ડોલચીમેં આયા,
ભરકે યું પુર લબાલબ હાજી આગે લેઆયા—સુનયો.
સુનકર વો કારીરોને દેખા તલાવ સુખા,
પાની નહીં હુએ ફસલા અસલા બના હુએ સુખા.
ફરયાદકો ચલે વોહ સબ કામકો હુએ ધોકા,
હાજીકે છોકરેને કીના તલાવ ચોખા—સુનયો.
ફરયાદ આએ કરને રાજાકે પાસ સારે,
રાજાકો આ સુનાએ કહેને લગે બીચારે.
મગર અને મછલીયાં તડફેં સભી કીનારે,
દેખો તુમ્હી સો જાકર દીલસે કહોગે સારે—સુનયો.
રાજા કહા અએ હાજી શાંતી ગયા તુમ્હારા,
પાની લીયા તલાવકા ભર ડોલચીમે સારા.
લાચા હુએ સબ ઉસડકર હોતા હુએ અબ પુકારા,
હાજી કરમ કરો તુમ મરતા હુએ ગામ સારા—સુનયો.
હાજીને તબ વઝુ કર પાની રખાથા થોડા,
મનાતકો કહા જબ લેજા શીતાબ દૌડા.
તલાવ પુર લબાલબ કર રખ ન ઉસકો કોરા,
ડોલચીકો રખ મકાંપર જાએ તુજહે હુએ છોડા—સુનયો.
મનાતને શીતાબી લે ડોલચા ઉઠાકર,
તલાવમેં લેકે ડાલા સારા તલાવ પુરકર.
હાજીકે ઉસ મકાંપર લે ડોલચીકો ધરકર,
દવડા વો જા પડા હુએ દરીઆમને ઉછલકર—સુનયો.

કછ મોજીઝે દીખાએ કાફીર ન સાંચ બુજહે,
ખોટે નસીબ ઉનકે સોમનાથકો લે બુજહે.
ધ્રમાં નહીંથા ઉનકો આંખોંસે કુછ ન સુજહે,
દીલમેં કુફ્ર ઉન્હોંકે યું ઝાહેરીમેં ધુજહે—સુનયો.
હાજી મહેમુદ ચલકર ડેરે ઉપર ચંદે જબ,
સલપાત જબ પુકારે દેવલ સો થરથરા સબ.
દહેશત પડી બુતોંકો લાગે સો ધ્રુજને સબ,
મુનકર લોગ હુએ કહેને કયા પએરવી કરેં અબ—સુ૦
મસલત કીયા ઉન્હોંને કાડા ધ્રસે શીતાબી,
મારો કંકર પથ્થર કીતે અપીં ખરાબી.
હથીઆર સબને ડાલે લગે ન કુછ ઝરાબી,
ચહેરેપે નુર દેખો જું સુરખ હુએ ગુલાબી—સુનયો.
હાજી મહેમુદ આપી દેવલસતી ઉતરકર,
મએદાનમેં ખડે રહે આપી હીમત પકડકર.
લડનેકે તયં ઇરાદા આપી કીયા ફીકરકર,
આઈ સમજહુ તબ દીલમેં ફેરઆપ રહે સમજકર—સુ૦
હાજી મહેમુદ ચલકર નઝદીક વહાંસે આએ,
રાજાને લોગ અપને સબ ગાંવકે બુલાએ.
કંકર પથ્થરકી ચોટાં હાજી ઉપર ચલાએ,
લાગેન કોઇ ઉનકો સબ આસપાસ જાએ—સુનયો.
હાજી ને તબ ગુસ્સેસે દેખા દેવલકે સામી,
બુન તુટ ગએ હુએં કીતે બુજાકેથે જો નામી.
પુજા મને ખુદાને કીતે ઉન્હોકે ખાંમી.
સુનકર જો દેખનેકો લાગે ઉન્હોકે સામી—સુનયો.
હાજીને તબ અંદેશા દીલમેં કીયા કે જાઉં.
બએઠું ઉસી મકાંપર ફેર શહેરમેં ન આઊં.
સુલતાન ગીઝનવીકો રૂક્કા સો લીખ બુલાઊં.
ચાહા જો હુએ ખુદાકા ઇસ કુફ્રકો તુડાઊં—સુનયો.
હાજીને શહેર છોડા આએ નબી નીકલકર,
મલસુફશાહકી જાગા દેખી સો હુએ ખુશીકર.
બીમ્રતર વહાં જમાયા બએઠે સો હુએ મીસલકર;
રાજાકી પએરવીમેં આપી રહે ફીકરકર—સુનયો.

હાજી ગએ નીકલકર રાજા ગુરૂરી લીયા,
ધાંચનકે છોકરેકો ફેરકર દેખો બુલાયા.
દેવલકે જા મુકામીલ બકરેકે જ્યું સુલાયા,
કાટા ગલા ઉસીકા વોહ ખુન લે ચડાયા—સુનપો.
શોહરત ઉઠી મહેરમેં રાજાને રાજ ખોયા,
ફીરગએ નસીબ ઉસકે જડ બેચ અપને બોયા.
ધાંચનકે છોકરેકો કઇ લોગ મીલકે રોયા,
રાજા હુવા હુએ ખુની હાજીકોં ના મનાયા—સુનપો.
ધાંચન યું તલમલાવે રોના કીયા હુએ જારી,
લાગા હુએ દાગ ઉસકો આકર કલેજે કારી.
વારીસ ખુદા હમારા કહેતી હુએ વોહ બીચારી,
હાજીકો જા સુનાઉં ફરયાદ અપની સારી—સુનપો.
રોતી ચલી હુએ ધાંચન હાજીકે પાસ આઇ,
ફરયાદ સબ અપસકી હાજીકો આ સુનાઇ.
મારા હુએ પુત મેરા રાજાને કર બુરાઇ,
હાજી કહે સબરકર રબકી રજા હુએ માઇ—સુનપો.
હાજી કહે અએ ડોસી મારા તેરે તેરે પીસરકો,
ઝુટા ગુનાહસીતી છોડે સભી ફીકરકો.
નાહક ગયા હુએ મારા દરજા મીલે હશરકો,
તદબીર હમ કરેં અબ રૂકા લીખે ફજરકો—સુનપો.
રૂકા લીખા ફજરકો પઢનકા સબ બયાંકર,
સુલતાન ગીઝનવીપર મતલબ સભી બયાંકર.
રૂકેકો દેખ ચડ તું લશકર શીતાબ લેકર;
ફરમાશ હુએ નબીકી આના તુજહે સોચલકર—સુનપો.
હાજી કહે અએ ડોસી રૂકકા તુજહે લેજાના,
ગીઝની શીતાબજા તું પએગામ યેહ પહોંચાના.
સુલતાનકે મુકામોલ સે દસ્તબસ્તા દીખાના,
તુજહ યાદહો ઝમાંસે વોહ મુખસે કહેસુના—સુનપો.
ધાંચન લગી યું કહેને હાજી કહો કયું જાઉં,
ગીઝની કભી સુની નહીં ઘુંડું કીધરકોં પાઉં.
કુવત નહીં ચલનેકી કયુંકર જવાબ લાઉં,
કુછ હો મદદ તુમહારી રૂકકેકો લે પહોંચાઉં—સુનપો.

હાજી કહે અએ ડોસી મેરા કહા તું કીજે,
પએરોંપે પએર ધરકર આંખોંકો મીંચ લીજે,
લાગે જો પગ જમીનપર આંખોકો ખોલ દીજે,
સુલતાનકે મુકાબીલ રૂકકા હુઝર દીજે– સુનયો.
રૂકકેકો પડ શીતાબી દેવે જવાબ તુજહકો,
પુછે તુજહે ફીરાકર સબ કહે ના ઉસાકોસુ.
રૂખસત તુજહે કરે જબ ચલ આએ ઇસ જગેકો,
આંખોકો ફેર તુકાકે આકર મીલેગી મુજહકોં—સુનયો.
ડોશીકો લે શીતાબી પએરોં ઉપર બીઠાઈ,
રૂકકેકો હાથ લેકર આંખોકો મીંચમાઈ.
માગી દોઆ ખુદાકન ડોશીકો લે ઉડાઈ,
બીજલીકે જું મુકાબીલ ગીઝનીમને બીઠાઇ—સુનયો.
દરબારકે મુકાબીલ ડોશી સો જા ખડી હો,
ફરયાદકો પુકારી કાગઝકો લે ઉડી વો.
કહેને લગી અએ ભાઈયો સુલતાનકો સુનાઓ,
આના મુજહે હુઝુરી જલદીસતી બુલાઓ—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવાકો લોગોંને જા સુનાયા,
ડોશી ખડી પુકારે વોહ ભેદ સબ બાતાયા.
કહેતી વોહ યું ઝબાંસે કાશીર મુજહે સતાયા,
આના તુજહે હુઝુરી હાજીને ખત ભીજાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકી આંખોંમેં યું દરદથા,
મુજહે ન કુછ ઉસીકો જુરઆ સભી સરદથા.
છે માહસે દુખી વોહ આંખોંમને મરઝથા,
કરતાથા કઈ દવાયાં અપની ઉસે ગરઝથા—સુનયો.
બએઠેથે કઇ હકીમાં આલીગ પંડીત વ જોસી,
કઈ સીવડે જતીથે જોગી જગમ વ હોસી.
સબને કીએ ઇલાજાં અંખીયાં હુએં જએસી વએસી,
અએસે કઠન દરદમેં ફરયાદ લાઇ ડોસી—સુનયો
સુલતાનને કહા યું ડોસીકે પાસ જાઓ,
તુમ દેખતેહો મુજહકો અહેવાલ સબ સુનાઓ.
દેવે અગર રૂકકે કો ઉસ પાસસે લેઆઓ,
ઉસકો કરો દીલાસા ખાના ઉસે ખીલાઓ—સુનયો.

વોહ લોગ મીલકે સારે ડોસાંકે પાસ જાએ,
સુલતાન ગીઝનવીકા સારા દરદ સુનાએ.
રૂકકા તુ દે હમનકો સુલતાનને મંગાએ,
કાગઝ વો દેખ આપી ઇનસાફ રાબ કરાએ—સુનયો.
કહેને લગી વોહ ડોસી રૂકકા કીસે દેઉં નહીં,
હાજીકી હુએ મના સું લતાન બીન રહું નહીં.
લેકર જવાબ ઇસકા ઇસ શહેરમેં રહું નહી,
લીખ્ખા જો હુએ વલીકા મએં નીંદકર સોઉં નહીં—સુ૦
ડોસીકે મુંહસે ફીરકર સુનયા યેહી જવાબ,
મીલકર ચલે વો સારે કહેનેકે તઇં શીતાબ.
સુલતાનકે મુકાબીલ જાકર સુનાઇ બાત,
ડોસીકો સબ હકીકત કહી ખોલ બેહીજાબ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકો અબ બુલાઓ,
દીલગીર વોહ હુઇ હુએ તુમ જા ઉસે મનાઓ.
દીતી રઝા મ ઉસકી મેરે હુજુર લાઓ,
રખીયો ન કુછ તફાવત અબ રૂબરૂ બુલાઓ—સુનયો.
સુલતાનકે હુકમસે ચલકર ગએ વો સારે,
ડોસીકે જા મુકાબીલ કહેને લગે વો પ્યારે.
તુઝ રૂબરૂ મીલાકર હમ હોવેંગે નીઆરે,
મતલબ તુ કહે સુનાના સુલતાન કહેગા આ રે—સુ૦
ડોસી ચલી ખુશી હો "પુરી" વોહ નેર માઈ,
સુલતાનકે મુકાબીલ આ કોરનશ બજાઈ.
કહેનેલગી ઝબાંસે હાજીકા ખત લેઆઈ;
તુમપર હુકમ શીતાબી કાગઝ પડો અએ રાઇ—સુ૦
સુલતાનને કહા જબ ખત દે મુજકે અએ માઈ,
ડોસીને તબ દીયા ખત આંખોંમેં જોત આઈ.
પડને લગે ખુશીસે નીલી જો થી સીયાહી,
હુઇ તાઝગી બદનમેં કાયા જો ફેર બનાઇ—સુનયો.
સુલતાનને પડા ખત મતલબ સમજમેં આયા,
મઝકુર તબ પટનકા બત દેખનેસે ધાયા.
બુજહા યેહ ખત વલીકા પડકે સીદક યું લાયા,
કુરબાં હુવા વોહ દીલસે ખત ચુમ સર ચડાયા—સુનયો.

તાવીઝ કરકે ખતકા સુન્નેમને મઢાયા,
ખુશ કામકર જડતકા હીરે અંદર જડાયા.
સુલતાનને અપસકે બાઝુ ઉપર બંધાયા,
ખોકર મરઝ ખુદાને હાજીકો તબ સરાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર ડોસીકો તબ કહા યું,
પટનકી કયા તરેહ હુએ સબ કહેસુના વુ મુજહકું.
વાકીફ વુ હુએગી ઉનસે મએં પુછતાહું તુજહકું,
મતલબ સભી બતા તું આના મુજ હે પટનકું—સુનયો.
ડોસીને તબ કહા યું મતલબ સભી સુનાઊં,
સુલતાનશાહકે આગે દીલ ખોલકે બતાઊં;
પટનકી જો નીશાની તુમકો દેખો ગીનાઊં,
કુછ ધયાનધર સુનો તુમ સુખને સુખન જીતાઊં—સુ૦
બાંકા કીલા પટનકા એક કોસકે ગીરદમેં,
બાદશાહતમેં વલીકે સોરઠકી હુએસરહદમેં;
ઉંચા બડા બુલંદ હુએ ચવડા.અછા હુએ હદમેં,
ઓર દાર હુએ લોહેકે ખીલે જડે હુએ બદમેં—સુનયો.
ઉંડી હુએ ખાઇ ઉસકી પાનીતલક ખુદાહુએ,
પથ્થરસે ખુબ બાંધે કીલેસે ગીરદ ફીરા હુએ;
પુરા વહાં સમંદર પાનીસે પુર ભરા હુએ;
રાજાકે દેખનેકો કીરતી અંદર તરા હુએ—સુનયો.
ખાઇકે દો કીનારે કીલ્લે સો મુંખડે હુએ,
ચુનેકી ગારસોતી મઝબુત લે જડે હુએ;
દેવલકે બએઠનારે તુજનાર કઇ બડે હુએ,
લાયા ગઝબ ખુદાકે વો કારીર કહીં નડે હુએ—સુનયો.
ઝોરા હુએ કારીરોંકા કરતા હુએ ખુન દાયમ,
સીના કઠન હુએ ઉસકા દીલકા નહીં મુલાયમ;
મઝકુર સબ કહી મએં પટનકા જો નુમાયમ;
તોડે કુફર કરો તુમ ઇસલામોદીન કાયમ—સુનયો.
ફરયાદકો સની જબ જલદી કીયા નકારા,
સુલતાનને કહા યું લશકર કરો નચારા;
અસવાર ઓર પએદલ આવે નીકલકે સારા,
ચોપદારકો ફીરાયા કરને લગા નકારા—સુનયો.

થા ફતહકી જંગ નકારા ઇસલામકા વોહ બાજા;
અપેશા ઉઠા ધપકકર બાદલ મીશાલ ગાજા.
શોહરત હુંઇ મુલકમેં હોતા હુએ જંગ તાઝા,
હુએ અતરે ગીઝનવીકે સબ કાંપતે હુએં રાજા—સુનયો.
ડાસીને તબ કહી યું સુલતાન મુજહ રઝાદે,
જાના મુજહે શીતાબી હાજીકે પાસ ચલકે;
રૂકકા તું લીખ વઝીપર ઓર મુખ:ઝબાંસે કહેદે,
પએગામ મએં પહોંચાકિ આની હુએ ફઓજ ચડકે—સુ૦
સુલતાનને ખુશીસે દેતી રઝા કે જાઓ,
લીખતાહું અબ રૂકા મઓ દીલમેં ફીકર ન લાઓ,
દેખા તુમ્હીં તમાશા હાજીકો જા સુનાઓ,
મેરે તરફસે ફીરકર જા કારનીરા બજાઓ—સુનયો.
સુલતાનને લીખા ખત હાજી ઉપર અરઝકા,
દેખા ખત તુમ્હારા પાયા મએં દીલ ગરઝકા;
બસ ખતકે દેખનેસે જડ કટગયા મરઝકા,
કદમોં પડેગા આકર યેહ કામ હુએ ફરઝકા—સુનયો.
ડાસીકો જો દીયા ખત ઉઠકર બના વોહ માંસાં,
આઇ હો ઉસ મકાંપર આંખોપે ઢાંક જામાં
હુકને ઉસે ઉડાઇ લાગી ન દેર રાહમાં,
હાજીકો જા પહોંચાઇ સુલતાનકા સો નામાં—સુનયો.
હાજીને ખતકો દેખા સુલતાનને ભેજા હુએ,
તસલીમ ઓર કદમબોસ ખતકે અંદર લીખા હુએ;
પાયહું ફએઝ તુમસે ફીરકર શમા દીખા હુએ,
અબ કામ જો પટનકા કરના મુજહે રવા હુએ—સુનયો
ડાસીને મુંહઝબાની હાજી આગે કહા હુએ,
નામેકો દેખ સુલતાન ખુશહાલ હોરહી હુએ;
માઝુરથા ચશમસે અબ તનદુરસ્ત હુવા હુએ,
ચડનેકી અબ તયારી નવબત શુરૂ કીયા હુએ—સુનયો.
સુનકર વઝીર દવડે સુલતાન પાસ આએ,
શોહરત ઉઠી યકાયક આજ શહેરમેં સો કયા હુએ?
બાજા ફતાહ નકારા ચોબદારભી ફીરા હુએ,
યેહ મહમ હુએ કીધરકી બેગી કયા મુકદ્દા હુએ—સુનયો.

સુલતાનને યું કહા જમ જાના મુજકો હુએ હીંદપર,
આયા હુકા વલીકા તીરત રેતા ઉસ પટનપર;
તોડે કુફર પટનકા અપની એ અબ હીમતપર,
સારે કરો તયારી જાના શીતાબ ચલકર—સુનયો.
સુલતાનને બુલાએ ઉમરાવ ઓર વઝીરાં,
બખશી વ ખાનસામાં દાવાન સબ અમીરાં;
છોટે બડે જમાદાર કીતને રીસાલદારાં,
મજલીસ યું કર બેઠાઇ સુલતાન શાહુનઝીરાં—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું અબ કયા સલાહ તુમ્હારી,
બેગીસે કહો સુનાઓ ભાવે પસંદ હમારી;
જાના અપરકો હીંદપર કરના હૈ અબ તયારી.
સરતા બેકટ કઠન હુએ સેની હુએ ફોજ સારી સુનયો.
સારે અપસમેં મીલકર કહેને લગે યું આકર,
સરદાર તુમ હમારે હમ હુએ તુમ્હારે ચાકર;
હીમ્મત જો ગર રૂજુ હુએ દીલજાનસે હુએ શાકીર,
ફરમાશ જો કરો તુમ લાવે ઉસે બજાકર—સુનયો.
સુલતાનને સમજકર બેગી હુકમ ચલાયા,
સુએ કીને વઝીરાં બેટેકો તબ બુલાયા;
રખનેકેથે જો લાયક ઉસકો સમજકે રખાયા,
કીતે સભી સીપુરદ મુદા સભી બતાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું મુજકો હુએ દુર જાના,
દેવે ખુદા ફતાહ જબ ઇસલામ કરકે આના;
બરસોંકા કામ હુઆ યાં થાહેગા બોત સામાં,
અફસલત તુમ્હીં નકરીઓ રખીઓ પેહ યાદ નામાં—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર કીયા હુકમકે જાઓ,
જલદી કરો તયારી ગફલત તુમ્હી ન લાઓ;
સામાન સબ સફરકા તંબુ બડે સીલાઓ,
રાઝા બરાત સબકી સરકારસે લીજાઓ—સુનયો.
કીતા હુએ તર કલમકો લીખનેકો હાઝરીકો,
આએ કઈ સીપાહી સબ સેર બાજરીકો;
મહીના દીયા બંધાકર દવડે હુએ ચાકરીકો,
બેકારથે તવાયાં આતી હુએ ભાકરીકો—સુનયો.

બેઠે હુએ યું લીખનકો બખશી ઓર ખાનસામે,
સવદા યેહ હુએ નકદકા દેતે હુએ લાલ જામે,
શોહરત હુઈ મુલકમેં આએ સીપાહી ધામે,
અસવાર ઓર પયાદે લીખતે હુએ સબકે નામે-સુનયો.
કઇ પલ્ટનનાં ફીરંગ્યાં ગાડદી રઈ લીયાંએ,
તુરકી અને પંજાબી ચેહરે સબોં દીખાએ;
ગોરે મુગલને ચગદી કઇ રોહેલે બુલાએ,
સબ શેખ ઓર સયદકો લે હાઝરીમેં ધાએ—સુનયો.
હબશી અને વ.લાયતી કીતે પઠાન હીંદી,
ખોસી અને સરાયાં કઈ ને બહેત સીંદી;
બેબારથે મલીકાં મીસરી ને ખુબ શીદી,
ઓર જબ હીમ્મત સબોંકો મારેં પટનકા ગીદી—સુનયો.
ઘોડે કઇ ઇરાકી ટાંગન ખચ્ચર ઓર તેઝી,
તુરકી અને અરબ્બી ભલપનમેં ખુબસેઝી;
ઝીંન પોશા ખુબ સજાયા અસવાર હુએ મીઝાઝી,
સુલતાન દેખ ઉનકો હોતે હુએ ખુબ રાઝી--સુનયો.
પાખર જહલુમ બકતર ખાસે સજીકી ધજ હુએ,
હથીઆર સબ બરાબર લગને અજબ યેહ સચ હુએ.
રૂપીએ નકદ મીલે હુએ સબકો સો વોહ ગરઝ હુએ,
કરયો નમક હલાલી અપનોકો સબ ફરઝ હુએ—સુ૦
ઝરખફતમેં નીશાનાં હાથી ઉપર ચડાએ,
લાયકયે હાથીયોકે ઉનકો શો લે બીઠ એ.
ઘોડાં ઉપર નીશાનાં નીલે ઓર લાલ પીલે,
દોચાર પંજ હઝારાં લુશનમેં લાલ ખીલે—સુ૦
લશકરકી હેલ સુનકે રાજા કરે યુ હીલે,
સુલતાનકી ઝરબસે બંદ હોગએ હુએ ઢીલે,
ઊંટાં ઉપર નકારા ઘોડાં ઉપર હુએ ડંકે,
અસલાર સબ જલદ હુએ સોદા સીપાહી બનકે—સુ૦
હુએં નામવાર અમીરાં જીનકે મુલકમેં સુનકે,
ઇસલામ પરથે કાયમ બાંધે કમર હીમતકે.
યારબ ફતાહ તું દીજે સબ યું દોઆએં કરતે,
હલતી ચંવર જીન્હોપર ગરમીસે હોને પંખે—સુનયો.

પ્યાદે ઔર જમા હુએ કઇ બેરકાં હઝારોં,
ઇફ બાંધકર બગબર આકર ખડે કનારોં.
વ.રી: હુએ વકતપંર ચેહેરે લીખાએ સારોં,
આબ તોડને રૂપેકો હાડીં અને બઝ.રાં—સુનયો.
બાજે કઇ ઉન્હોમેં કયાં બાજતેથે ખાસે,
પરધમ અને કીનારક કગ બાજતેથે ત સે.
તોડે નકીરી બાજે સુરનાઇ ઓર કાંસે,
રાજકો ગીઝનવીકે આતે ચલે હુએં જહાંસે—સુનયો.
અંદુક બાંન ટટી હતનાલ કઇ કીએ હુંએ.
તોપાં ને શુતર નાલાં સબ બાર કરલીએ હુએં,
ગાડે કઇ હઝ.રાં દારૂકે ભરલીએ હુએં;
કઇ જાઝગાં કનાતાં શમયાને કઇ સીએ હુએં—સુનયો.
સામાન લશકરી સબ બહોત બાંણેએ બકાલી,
કસબી અને કદુયાં હુએં બહોતરો પખાલી.
ચલને ઉપર સફરકે સબકો બડી ખુસાલી,
સાહેબ કરમ કીયા હુએ પએસે અનાજ પાલી—સુ૦
લશકર હુવા જમ્મ સબ સુલતાનકે હુકમપર.
મુલવાએ સબ નજુમી આએ હુએં ચલ સુખનપર.
દેખા નજુન ઉ.હોંને સાઅત બતાઇ ખુશતર,
કહેને લગે નજુમી ચડયો ઇસો વકતપર —સુનયો.
સુલતાન ગઝનવીશાહ તયાર હોકે આએ,
આગે દોએ ખુદાકી પગ પાગડીયાં બાએ.
આપી ચલે હુએં ચડકર લશકર સભી ચડાઓ,
ચોબદાર ઓર જાલુસાં નમરે યું કરકે આએ—સુનયો.
લશકર નાકલ શહેરસે ડેરે બાહેર દીએહુંએ,
ઉતરે સભી મીસલપર જહાંડે ખડે કીએ હુએં;
ખચ્ચર ઓર ઊંટ ગાડે ભરકે રૂપીએ લીએ હુએં,
બારા બરસકા સામાં સુલતાનને કીએ હુયે.—સુનયો.
દોચાર દીન રહે વાં સામન સબ મંગાયા,
બારૂત ઓર ગોલા તયર સબ કરાયા;
સામાન સબ બરસકા પોઠી કહીં ભરાયા,
લે કુહાડા જગ નકારા ફેર કુચકા બજાયા—સુનયો.

લશકર ચલા ઉપડકર રાજા ગએ હુએ રોતે,
દીલમેં પડી હુએ દહેશત દુક નીંદ પુર ન સોતે;
સુનકર હુએ દાનકે વોક નાહક ઉમરકો ખોતે,
સુલતાનકા હુકમ હુએ મારે બડે ઓર છોટે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું બખશીકો અબ બુલાઓ,
લે હાઝરી સભોંકી સબકો નઝરમેં લાઓ;
દફતર ઉપર શુમારાં સાબીત કરો ગીનાઓ,
કીતના ચડા કલમપર હમકો સો સબ સુનાઓ—સુ૦
બખશી વઝીર મીલકર લે હાઝરીકો આએ,
અસવાર ઓર પએદલ સબકો વહાં બુલાએ;
લીં હાઝરી સભોંકી દફતર ઉપર ચડાએ;
પંજ લાખ પંજ હઝારાં સુલતાનકો સુનાએ—સુનયો.
ઇતના કલમ ચડાયા લીખના હજુથા જારી,
આતે નવે સીપાહી હોતી હુએ ફઓજ ભારી;
બુઠે અને જવાનાં બાલક નહને સવારી,
સીપગરા લીગેલકી સબ મીઠીકો ફઓજદારી—સુનયો.
કસબીથે કઇ સુનકરકે લશ રમનેથે શામલ,
આલીમ ધને નજુમી કોને હકીમ કામલ;
મીલતાથા રોઝમરરા સરકારસે મુદાખલ,
રોઝગાર વોહ બડાથા ખાતે ઘઉં ઓર ચાવલ—સુનયો.
બેપારથા બહોતેરા નકદા નકદકા જારી,
અટકાવ કુછ નથાવાં રીલની થી ચીઝ સારી;
કરતેથે યુ દોઆ સબ સુલતાનપર હુએ હારી,
ખેરાતવાં હમેશા સરકારસેથી જારી સુનયો.
કરતીથી ફઓજ મંઝીલ હરરોજ નહીંથા ખાલી,
હર તાઝગી સીપાયાં ખુસબોસે મુખ હુએ લાલી;
છે કોસકે ગીરદમેં હોતા મુકામ આલી,
ઉડતા નકદ રૂપ્યા સબકો યેહી ખુશહાલી—સુનયો.
લશકર બડી ઝરબકા કોસ ધુમસે ઉઠાવે,
અંધેર હુએ ગરદકા હાથી નઝર ન આવે;
ચમકાર બરછીયોંકી બીજલીકી જુ દીખાવે,
દહેશતસે કાફીરોંકા સીના તરક હોજાવે—સુનયો.

ખલબલ પડી હુએ હીંદમેં પુરબ પછમ શું ભાગે,
રાજા જીવે મુલકકે હુએબતે સભોંકો લાગે;
સબકે પડી અપસકી સોવે નહીં શું જાગે,
સુલતાન ગીઝનવીકી આઇ હુએ ફુઓજ આગે—સુ૦
ભારી કડકકી શોહરત રાજા સભોંને જાની,
કરસબી હુએ સબ તરેહકે ફીરતી નહીં અધાની;
લાખોં શુમાર ફુઓજો પહોંચે વાં પાની;
દહેશત પડી સભોંકો કારાની અરે રૂતાની—સુનયો.
માલુમ હુવા હુએ સબકો જાતી હુએ ફુઓજ હીંદપર,
તીરત બડા ઉન્હોકા પરભાસ ઉસ પટનપર;
ઇસલામ વાં જગાના સુલતાનકે હુએ દીલપર,
મારેગે બુતપરસ્તી સબ કતલેઆમ કરકર સુનયો.
રાજા મીલે હુએ સારે કાગઝ સભોંકે આવે,
તીરતકા ગમ ઉન્હોંકો અન પેટભર ન ખાવે;
રસતે બીકટ પે જીતને લશકરસો વાં જમાવે,
જાતી હુએ ફુઓજ હીંદપર જાને કીધર ન પાવે—સુનયો.
જાસુસ ગીઝનવીકે દવડે શીતાબ આએ,
રાજાઓંકી હકીકત સુલતાનકો સુનાએ;
દુશમનહો આએ સારે લશકર ઉન્હોં મીલાએ,
નદીયાં જીતની ખુશીથી વો તીત સબ બંધાએ—સુનયો.
સુલતાનને શાતમી સારી સુના બુનાઇ,
રાજાઓંકી હકકત ઉનકો સભી સુનાઈ.
રસતયું બંદ કીએ હુએ કયા હુએ સલાહ અએ ભાઇ
દુશમન હુએ હેં સારે પુછો કીસે ન જહાઇ—સુનયો.
કીની સલાહ સભોંને લાગે શું બાત કહેને,
સુલતાનકો હીમતકા લગે જવાબદેને.
કીની હુએ ફુઓજ ભારી ખરચે રૂપે તમુને,
મારો ઉ હોંકો ચલકર દીની સલાહ હમુને—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો અબ નહીં અપનેકો ડરના,
જાના હુએ હીંદ પટનપર જહુગા ઉન્હોંસે કરના.
રસ્તે બીકટ જુડ કર પીછે કીલેપર ચલના,
હોવે રૂખ્ખુ અપનેસે થાના સભોંમેં રખના—સુનયો.

ચલ કુચકર કટકપર સુલતાન ચડકે આએ,
રસ્તે જો બંદ કીએથે જહગડા સો વાં મીલાએ.
બંદુકે તોપ પાડાં હતનાલ સબ ચલાએ,
દીતી હીમત ખુદાને ઘોડે ઉડા જહુકાએ—સુનયો.
પાઇ ફતાહ ઉન્હોંસે રસ્તેકો કર ખુલાસા,
રાજા છુપે કીલોંમેં છોડો ઉન્હોંને આસા.
સુલતાનશે લડનેકા દેખા ઉન્હોં તમાશા,
અફસોસ કરકે બ[illegible]ડે પડયા ન ઉનકા પાસા—સુનયો.
રાજા અંદર કીલોંકે સુલતાનશાહને ઘેરે,
મીલજાઓ તો બચાઉં દેતાહું કુંક ડેરે.
હમરાહ નકો પટનકા તાબે તુમ્હાં હો મેરે,
જુત નોડને પટનકે સબ પાડને હુએં ડેરે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સબી મીલકે રાજા આઓ,
જી હુએ તુમનકો પ્યારા ઇસલામ જલદી લાઓ.
નહીં તો મુજહે સવેરા હર સાલકા ભીજાઓ,
દેતાહું ફુંક ડેરે પટન તુમ્હીં ન આઓ—સુનયો.
રાજા મીલે હુએં આકર લાચાર વે હુએ હુએ;
ચલયાં ન ઝોર ઉનકા દીલમેં કુડ મુંબ હુએ;
કીતે રહે મુનાફીક હમસે સો જલ મુએ હુએં.
દેખો તુમ્હીં ઇન્હોંકો ગફલતમને રહે હુએં—સુનયો.
રાજાઓંને કહા યું હમરાહી હમ ન કરયેં
તો હુએં સબ તુમ્હારે ખીદમત તુમ્હારી કરયેં.
અફસોસ અબ પટનકા દીલપર હમેં ન ધરયેં,
સોંગદ હમે ધરમકી તુમસે કભી ન ફીરયેં—સુનયો.
સુલતાનશાહ ખુશી હો લશકરકો કુચ કરકર,
સુનકર જો થે વોહ સારે કીલાહ રહે પકડકર;
અબ મોરચા ફીરાદો તોપોંકી માર કરકર,
દેવે ખુદા ફતાહ અબ તકવા દીલોંમેં કરકર—સુનયો.
હમલા કીએ શીતાબી તોપોંકી માર ભારી,
વાં મોરચે જમાએ બાંડા કીએ હુએં જારી;
ચંદ રોઝ હુએ અટકકર કીતી સુરંગકી તયારી,
દીવી અલગ ઉડાકર રાજાકી ખાઇ સારી—સુનયો.

રાજા જીતેથે મુનકર સારે ઉસી કીલેમેં,
કીલ્લા બડા જબરથા મારવાડકે જીલેમે;
લડના ઉન્હોંને છોડા કુજેરવા મીલે હુએ,
પટનદી પેરવીપર લશકર સો લેચલે હુએ—સુનયો.
માના સભી બીઠાકર સબ મુનકરોંકો કાડે,
ખોયા મુલક ઉન્હોંને પએસોંસતી વોહ હારે;
સુલતાનને ખજાના બહોતસે ભરે હુએ ગાડે,
કર કુચ ઉસ જગાસે આતી હુએ ફોજ મારે—સુ૦
રસતેમેં શહેર ભારી "જએસલમીર" આયા,
રાજાકા વાં અમલથા લશકરકો લે જડુકાયા;
રાજા પડા ફીકરમે અફસોસ ઉસને ખાયા,
રાનીને દી દીલાસા સમજહા ઉસે મનાયા—સુનયો.
સુલતાનશાહકી ખુબી થી સાહેબે જમાલ,
રાનીને સુનકર સુરત લીથી સભી નીકાલ;
નઝરોમને આપસકે રાખીથી યું સંભાલ,
ઉસકી હીમતસે રાની ડરતી નહીં ધતાલ—સુનયો.
કીલેકે ખોલ જહાંમે સુલતાનકો બુલાએ
કીબ્રુસ મસે બુલાકર વોહ શહેરમેં લે આએ
મહેલાત પર ચડાકર ખુશ જગાપર બીઠાએ.
રાની કોરનશ બજાકર સુલતાં હુઝુર આએ—સુનયો.
રાની લગી યું કહેને મેહ શહેર હુએ તુમહારા,
તુમકો કોરનશ બજાના યેહ કામ હય હમારા;
તુમસે ન કુછ તફાવત રખતે નહીં જુદારા,
દેખેં દરસ તુમહારા કરતે હંય હમ ગુઝારા—સુનયો.
સુલતાન કહે અએ રાની દેખે નહી તુમનકો,
હમસે બડા તફાવત દેખે સો કયું હમનકો;
નીકલે નહીં કભી હમ લેકર કટક ફીરનેકો,
રાખા વીરદસો કયું કર દેખે બગએર હમનકો—સુનયો.
સુલતાનકી શીકલકો રાનીને ખુશ કરીથી
ચીરત ઉસી શીકલકો દીલાપર જડીથી;
કીતને રૂમાલ અંદર ઢાંકી સો વાં ધરીથી,
સુલતાનકો દીખાઇ વાં રૂબરૂ ખડીથી—સુનયો.

સુલતાને દેખ શીકલકો રાઝી હુએ દીલોંસે,
શાકીર ખડે અપનપર લડના નહીં ઉન્હોંસે;
હરગીઝ સું બે વફાઇ હોવે નહીં જીનહોંસે,
સોંપા મુલક બહાલી ડરયો ન અબ કીનોંસે—સુનયો
રાનીકો કર રઝામંદ સુલતાન ચલે વાંહાહો,
લશકરકે કુચકી અબ તઈયારીમેં ખડેહો;
જલદી કીયા નકારા લશકરકો અબ ઉઠાઓ,
ચડકર ચલે મીઠેખાં સારે હરદીલ લેઆએ—સુનયો
સુલતાનને ખુશીસે લશકર તભી ચલાયા,
સુનકર જીતે રહે થે અફસોસ સબને ખાયા;
ઉમરાહીકો પટનકે આગેસો કોઇ ન આયા,
સુલતાનને સબોંકો રાહમેં ઝરબ દીખાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીર સબ પીછુકી અબ મીટાઇ.
રાજાસતી પટનકી ફોજાં સભી ખપાઇ,
"જએસલમીર" કીશાની માફી ઉને ઠરાઇ,
બાજે હુએ શાદનામી મીસરી ખડી બટાઇ—સુનયો.
કાગઝ સભી કીલોંકે કાસીદ લીએ સું આએ,
વાંચે સો અબ પટનમે રાજાકો સબ સુનાએ;
જએસલમીર બચાયા ઠાના સભી બીઠાએ,
મીલગએ જીતે બચે હુએં દુજાંકો સબ હટાએ—સુ૦
પટનમેં હર હમેશા લશકરકી બાત આવે,
રાજા અએસી ફીકરમેં અન પેટભર ન ખાવે;
સામાન સબ તરહકે કીલ્લોંમને જમાવે,
દારૂ બને બંદુકાં ગોલે કઇ ઘડાએ—સુનયો.
હએબત રહા પટનમેં વોહ "કુંવરપાલ" રાજા,
રાજ આકો લીખે ખત તીરથકી રખથો માંજા;
પટનકે અબ કીલેકા મુજહકો નહીં હુએ આસા,
સુલતાન ગીઝનવીકા લશકર હુયે બહોત જહાજહા—સુ૦
રાજાઓને પડે ખત મસલ્લત સબોને કીતી,
પટનકી સબ હકીકત કાનોંસે સુનકે લીતી;
તીરથકા લાજ ઉનકો ફોજાં જમાઓ કીતી,
સુલતાનસાહસે જાની [illegible]કો ભેજો દીતી—સુનયો;

પહોંચી સકાત સારી ડાખીલ પટનમેં મીલકર,
સુલતાનશાહસે છાની રાતોં કો ગએ નીકલકર;
રાજાને કી ખુશાલી ઉતરે હુએ વોહ મીપ્રાપર,
કહેતા હયે અબ ઝમાંસે લડના મુજહે હુએ ચલકર—સુ૦
પટનમને કડકકી હોતી ચલી હુએ ભરતી,
અસવાર ઓર પએદલ આવે નઝર ન કરતી;
કફતર ઉપર ચડાયા એક લાખકી હય ભરતી,
રાજાકી ફૂમ હીસા હય આખીર હોવેગી પડતી —સુ૦
મંકાતકે ખરચકો કરગએ હઝાર થએલી,
ઉતરે હુએ સબ જગાપર દેહલી અવે હવેલી;
કઝયા સો કયા બડાયા એક મારનેકૈ તેલી,
સબ લોગથે જમા વાં સારે પટનમેં ભેલી—સુનયો.
સારી સકાત મીલકર રાજાકો કહે સુનાયા,
ડુબા હુએ રાજ તેરા લશકર નઝદીક આયા;
કીતી ખુદી દીલ્લીસે સુલતાનકો બુલાયા,
થોડે હુંય માલ સબકે હકને તુજહે બુલાયા—સુનયો.
રાજા કહે વેહ કુંવરપાલ સુનયો સકાત સારે,
તકસીર બીન ખતાકે મોમીન ગએ હુએ મારે;
સુલતાનસે લડુંગા કરયો યેહ બાત આરે,
લશકરકે લોગ લડકર ફીર જાએંગે બીચારે—સુનયો.
રાજાકો હુએ ગુરરી કઇ મોરચે ખુદાકર,
તોપાં રસાનકે સબ કીલે ઉપર ચડાકર;
જઝાલ બાંદ સારે ડુટે નગંજ ભરાકર,
સુલતાનશાહકે આગે બએઠા હુએ યું હીમતકર—સુ૦
કઇ ભોમીયોંને મીલકર સુલતાનકો સુનાયા,
રાજાને અબ ગઢનકે સામાન સબ કરાયા;
બકતર જડુલુમ પાખર બાંડોમેં ગંજ ભરાયા,
તાલાવ ભાલકીપર કઇ મોરચે ચડાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું રાજાકી બાત રદ હયે,
લશકર અએસેકા ખોટા સામાન સબ સરદ લએ;
હાજી મંગલુરીશાહકી અપને ઉપર મદદ હુએ,
યેહ કરીશમા વલીકા કરયો તુમહે હીમત હુએ—સુ૦

લાગે હુંએ લોગ કહેને સુલતાન સામી આકર,
મંગલુરકી હકીકત બાતાં સબી સુનાકર;
સુલતાનકે મુકાબીલ કહેને લગે ફીરાકર,
મંગલુરકો નમાઓ અબ મોરચે લગાકર—સુનયો.
મંગલુર ઓર પટન હુએ દોનાં બરાબરીકે,
ઉનમે નહીં તફાવત દોનોં સરાસરીકે;
સાલા અને બડનગરી દોનોં અડાઅડીકે,
આતે નઝર ચીરાગાં દોનોં કડાકડીકે—સુનયો
પટનકા જો કુવરપાલ જએપાલકા હુએ સાલા,
મંગલુરભી ઉસીકી ઉનકો બહુ તવાલા;
દેવલ ઉપર ચીરાગાં વો દેખતે ઉજાલા,
ખાના પીના ઉસીકુ જપતે હુંયે અપની માલા—સુ૦
મંગલુર "દેવડારામ" પટનમેં મનાંત,
ગાતે હમેશા બામન જારી હુએ દીનરાત;
પુજા હમેશા રાજા કરતેથે અપને હાત,
બામન કઈ ખીલાકે દેતે ઉનહોંકો દાક—સુનયો.
કીતે હુએ ભોમીએ સબ સુલતાન જલદ ચડકર,
મંગલુર અબ પટનકો લેના શીતાબ લડકર;
ઇસલામકો જગાયા સબ કુફર ઝેર કરકર,
પીછે ચલા પટનપર જાવે ફીકર સો ટલકર—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું મંગલુરપર ચડું મએં,
ચંદરોઝ વાં લડુંગા કીલા ફતાહ કરૂં મએં;
દેવે ખુદા ફતાહ તો થાનાસો વાં ધરૂં મએં,
લશકરકો ફેર ઉઠાકર પટનસે જા અડું મએં—સુનયો.
લશકર ઉઠાં વહાંસે કીલા નઝર દીખાદે,
કર ભોમીયા હરોલી ગીરયાં ચલે હુએ આડે;
સુનકર સબી સુનાફીક રસતેમેં બહોત મારે,
"કાસીસર" ટેકડેપર આકર નશાન ગાડે—સુનયો.
મંગલુરકે ગીરદકી સારી ઝીરાઅત લુટી,
દાના જો પક રહાથા રહેનેદીયા મ મુઠી;
બસતી વો ભાગ સારી કીલે અંદર સો બએઠી,
રાનીને મહેલ છોડા નીચે ઉતરકે બએઠી—સુનયો.

જએપાલ ઉસ ફીકરમેં અફસોસ દીલમેં લાયા,
બલવા જો થા પટનપર મંગલુરપર કયું આયા;
સબ સોમીયોંને મીલકર સુલતાનકો સીખાયા,
જાના કટક પટનપર મંગલુર કયું ફીર આયા—સુનયો.
જએપાલને અપસકી સારી સેના બુલાઇ,
કીતી સલાહ સબોંને એકાત પડ બીઠાઈ;
યેહ વકતકો સંભાલો કરકે અબ કુછ બલાઇ,
કરયે નઝર ખઝાના રખયે સુલુક ભાઇ—સુનયો.
જએપાલને કહા યું હાપન સો અપને કીજે,
મીલએ સો ગીઝનવીસે પએસા જો બહોત દીજે;
હોવેગા ફેર જો માલુમ દીલમેં સમજહુકે રખીયે,
પડતી બલા પટનપર સરપર અપને કયું લીજે—સુ૦
જએપાલને શીતાબી યેહ મામેલત દવડાઇ,
દીવાન સારે ભેજે હકીમત ઉને લડાઇ;
સુલતાનસે વોહ મીલકે જા ચાંકરી કરાઇ,
રાજાકો આવનેકી બાબત સભી ઠએરાઇ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ફેર ચવકી શાબકો જાવે,
જએપાલકો ચડાકર મેરે હુઝુર લાવે;
શાકીર હમીં તુમનપર ઝરમાલ બહોત લાવો,
ફેર રૂબરૂ સમજહુકર અપના સો દે ચુકાયો—સુ૦
દીવાન જા શીતાબી જએપાલકો ચડાયા,
મતલબથા ઝમીનીકા ઉસકો સો કહે સુનાયા;
ગાડોંમે ભર ખઝાના કરને નઝરકો લાયા,
સુલતાનકે હુઝુરી આ કોરનીશ બજાયા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને સુલતાનશાહ સુનો તુમ,
તાબે જો હુએ પટનકે ઉસકે હમરાહ રહે હમ;
સમજહો તુમ્હીં પટનસે મારે નહીં હમેં દમ,
શાકીર હુએ તુમનપર હમકો નહીં હુએ કુછગમ—સુ૦
કહેને લગે વઝીરાં સુલતાં સુલુક દીજે,
દેતા હુએ ઝર બહોતેરા સબ હાથ કરકે લીજે;
ચલયે સો અબ પટનકો દીલમેં સમજકે રીજે,
પાની ભરા બહોતેરા પીવાએ ઇતના પીજે—સુનયો.

સુલતાનને લીયા ઝર નસીહત ઉસીકો કીતી,
બએઠે તુ ઘર પકટકર હમને ભલાઇ કીતી;
તુજહુકો વીદા કીયા અબ રાઝી રહ્યા સો દીતી,
રાજા ચલા ખુશીસે મીસરીકો ઘોલ પીતી—સુનયો.
કર કુછકા નકારા મંગલુરસે ચલે હુએ,
પટનકે આ મુકાબીલ મએદાન કર પડે હુએ;
લશકર સો વાં જહુકાયા જહાંડે ચડે ફીએ હુએ,
રાજાકે મોરચોંસે તોપાં લગા અડે હુએ—સુનયો.
મએદાન માઇ હાજત મએલાન વાં હુવા હુએ,
સુલતાનને બુલાકર બખસીકો યું કહા હુએ;
રસ્તેમેં ફઓત ઝખમી કીતના સો કહે હુવા હુએ,
દફતર ઉપર ચડાઓ ઝખમી અને મુવા હુએ—સુનયો.
બખશી લગે લીખનકો સારા કલમ ચડાયા,
પએદલ સવાર ઘોડા મીલકર સુમાર લાયા;
ઝખમી ઓર મુવોંકી જુમલા બેરીઝ લાયા,
જુમલા હઝાર બાઇસ સુલતાનકો સુનાયા—સુનયો.
રાજા કહે પટનકા સુલતાનસે લડુંગા,
તાલાબ "બાલકે" પર જાકર અભી અડુંગા;
કરના હુએ જંગ હીમતસે દીલમેં સો ના ડરુંગા,
તોપાં ને બાણુ લેકર સામી સો જાઇરુંગા—સુનયો.
લડનેકી જો તયારી રાજાને સબ કરાઇ,
બકતર જહુહુમ પાખર સારે સજી બનાઈ;
આપી સવાર હોકર સંકાત સબ ચડાઇ,
તાલીબ બાલકેપર દઓજાં વહાં જમાઇ—સુનયો.
સુલતાન શાહને દેખા રાજા યું ચડકે આયા,
અસવાર ઓર પએદલ સારા કટક લેઆયા;
સુલતાનને કટકમેં ચોબદારકો ફીરાયા,
રનજીતકા નકારા ફેર હોકે ખુશ બજાયા—સુનયો.
સુલતાનશાહ ચડે હુએ લાખોં કટકકો લેકર,
આગે દોડ્યા ખુદાકન પગ પાઘડીમેં દેકર;
લોગાં મીલે કટકકે તોપાં ચલાઇ કગેકર,
કહેતે હુએ યું ઝમાંસે દેવે ખુદા ફતાહકર—સુનયો.

દોનોં તરફસે જારી તોપાં ને બાંણ છોડે,
ઉડતે હુએ દો તરફે પ્યાદેને ઊંટ ઘોડે;
બાદશાહકી ફૌજ ભારી રાજાકે લોગ થોડે,
તોપાંકી મારસીતી કીતને મુએ હુએ ઘોડે—સુનયો.
જંગલ બાણુ તોટે તોપાં ને તીર છુટે,
સરસાઇ બાદશાહકી રાજાકે લોગ ખુટે,
ગોલ બાંધકર ખડેથે હોકર જુદે વે ફુટે,
રાજાકે તઇ મુવે હુએં રોવે ને સરકો કુટે—સુનયો.
સુલતાન કહે અયેયારો તોપાં સો મત ચલાઓ,
હવે ખુદા જીસોકો જાડેમેં લે મીલાઓ;
બરછી ન તીર ભાલે તરવાર અબ બજાઓ,
હાજીકી સું મદદ હુઆ રાજાકો લે ઉઠાઓ—સુનયો.
કર યાદ હક નબીકા ઘોડે ઇનોં ઉઠાએ,
દીન દીન મોહમ્મદ લશકરમેં જા જહુકાએ;
મારે હુએં કાફીરોકો લોહુ રગત બહાએ,
ફતી ફતાહ ખુદાને સબ સુનકરાં દબાએ—સુનયો.
સુલતાનુ જંગકો જીતે રાજા સું ભાગ છુટા,
રાજા કો રન છુડાકર લસકરસો બહોત લુટા;
ભારી હુઆ ફતાહજંગ ઇનસાન બહોત તુટા,
રાજાને ફેર સમજહુકર પકડા તલાવ મુઠા—સુનયો.
બાદશાહને બાલકેપર આકર જહાંડે સો ગાડે,
ઝખમી ને ફૌજીઆં સબ સબકો કબરમાં ગાડે;
સુલતાનકે દશ હજારાં હાજા કે બહોત મારે,
સુલતાનશાહ ખુશ સે ફેર શાદમાને જહાડે—સુનયો.
રાજા પડા તલાવેં બએઠા હીમત પકડકર,
ગમ છોડ માયેલેકે બાંધી કમર જકડકર;
બીસ હજાર દાસો મારે ગએ લડકર,
બીલકુલ હજાર ચોબીસ મરહુમ ઝખમી મીલકર-સુનયો.
સકકાને જો રહી થી સબને સલાહ બતાઇ,
રાજા તું અબ સમઝહુજા તેરી સો હુએ લડાઇ;
લાખો રૂપઇ તું દેકર કરલે સુલુકભાઇ,
તેરી દશા કઠણ હુએ સબકે તઇં જડ ખુદાઇ—સુનયો.

મારે ગએ સકોંકી હુજહુકો ન મેહેર આઇ,
સુલી નહી મહનપર તેરી નહી હુએ જહાંઇ;
કર તુન તંઇ કયા હુએ બાદશાહકી ફોજ આઇ,
મારેગએ ન છોડે બુડી કરેગા દાઇ—સુનયો.
રાજા સમજહુકે દીલમેં કહેને લગે કે જાયો,
સુલતાનકે હુઝુરી જાકર મુજહે બુલાયો;
લાખાં રૂપઇ કુબુલું મુજહ રૂબરૂમેં લાયો,
હોવે સુલુક અપના યેહ વકતકોં બચાયો—સુનયો.
ચારન ને ભાટ મીલકર સુલતાન પાસ આએ,
રાજાકે ચુકકેકી અબ મામેલત લેઆએ:
લાખોં રૂપઇકી લાલચ સુલતાનકો બતાએ,
માનો સુખન હમારા દોનોકો યું બુલાએ—સુનયો.
સુલતાનને યું સુનકર દીતા જવાબ ઉનકો,
તુમતો હુએ ભીકારી અબ કયા કહું તુમનકો
ઝર માલકી તલબ નહીં દરકાર નહીં હમનકો
કલમાં પડે નબીકા મએં છોડદું સભોંકો—સુનયો
ચારન ને ભાટ દોનો હોકર ખીજલ વલે હુએ,
હાસી નહીં ગલી વાં રાજાસે મીલે હુએં,
સુલતાન સુખન સુન દીલમેં બહોત જલે હુએં
રાજાકો સબ સુનાયા સુલતાનસે જો સુને હુએં—સુનયો.
સુલતાનશાહ કહેતે હુએં કલમા પડોતો છોડું,
દરકાર નહી રૂપઇકી બસ કુફરકો મએં તોડું;
પટનકે અબ કીલ્લેકો ગોલોંસે માર ફોડું
ડરોંકો સબ ઉડાકર મકકાર મસીયત જોડું—સુનયો.
રાજા યેહ બાત સુનકર કહેને લગા લડુંગા,
મુજહકો હીમત લડાઇકી કલમા સો ના પડુંગા;
સામાન હુએ બહોતેરા દારૂસે ના ડરૂંગા,
આકર પડેગી સરપર આખીર સો મએં મરૂંગા—સુનયો.
રાજાકે વે હરોલી થે સેલી દોનો ભાઈ,
વે "બેગરા" "હમીરા" સીપારસ ઉન્હોંકો આઈ;
રાજાકા પ્યાર ઉનપર બુજહે ઉન્હોકો જહાંઇ,
દોનોંને કર હીમતકો તોપાં સો ફેર ચલાઇ—સુનયો.

ઝુકા નહીં પટનકા લાગી લડાઈ હોને,
દીન રાત હુએ ધમાધમ પાવે ન કોઇ સોને;
રાજા સદક ન લગા હુએ બહોત રોને,
વોહ બેગરાં હમીરાં લડતે હુએ ભાઈ દોને-સુનપો.
રાજા ખડે તલાવેં સુલતાન ભાલકેપર,
હોતી હુએં નીત લડાયાં પટનકે કીલ્લેપર;
રાજાકો હુએ ગુરૂરી બીઅચાર મોમીનોંપર,
ચુકે નહીં કીનોંસે લાંબી પડે દોનોંપર—સુનપો.
સુલતાનને કહા યું સારી સેના બુલાકર,
રસ્તે પટનકે બાંધો સબ ચઓકીયાં બઠાકર;
લેવે નહીં કીસીકો કીલ્લા અંદર બુલાકર,
કરને હલાં અપનકો ચવગીરદસે ઠાકર—સુનપો.
સુબે વઝીર મીલાકર સબ ચવકીયાં બીઠાયાં,
રસ્તે જો થે પટનકે સબ મારગાં બંધાયા;
દસ દસહજાર પઓદલ સબ બેરકાં લડાયાં,
આગે પટનકે જહાંપે હોતીચલી લડાયાં—સુનપો.
રસ્તે યું બાંધનેકી રાજા ખબર મંગાઈ,
દોનાં વોહથે હસેલી બુજહે બિન્હોં ન કોઇ;
વોહ બેગરા હમીરા સસરા અને જંવાઈ,
ઉનકો કહા ચડો તુમ ઇસ ચવકીયાંપે ભાઇ—સુનપો.
વોહ બેગરા હમીરા હીંમ્મતં ઉન્હોંને કીતી,
ચવકાં કે મારનેકો સાતી સો ફઓજ લીતી;
દીનકો રહે હુએં દમકર પડનેસો રાત બીતી,
ગફલતમેંથી જો ચવકી જાકર સો ઘેર લીતી—સુનપો.
જાગી હુએં ચવકીયાં સબ કીતી ખબર યુ દારી,
બાંધી કમર સબોંને લડનેકી હુએ તયારી;
હોને લગી લડાઇ વોહ ચવકીયોંપર ભારી,
તલવાર બરછીયોંકે લગતે હુએં વાફ કારી—સુનપો.
ચવકયાંથી પાંચ કાયમ લાગી લડાઇ દોપગ,
ઝખમી હુએ હઝારા નહીંથા હીસાબ સોપર,
ચલથા હુએ ખુન અઓરા પાની ચલે હુએ જહુ પર,
વોહ બેગરા હમીરા ખા ગએ શીકસ્ત આખર—સુનપો.

ગાહ બેગરા હમીરા કરકે દગા ગએ હુએ,
સુરસાહબમેં અપસકે આપીં અકડ રહે હુએ;
મારે હુએં ચવકીયોંને ભુંડે સો હો પડે હુએં,
મનશાન કઇ તુડાકરઠંડે સો હો પડે હુએં—સુનયો.
બાદશાહકી ચવકીયોંકે જીતને ગએથે મારે,
ખોદે હુએં ગંજ ચહીંદા પહેલે સબોંકે ગાડે;
જાગે હુએં પીર હોકર સાબીત હુએ વેસારે,
લશકર સભીને મીલકર રાજાકે નામ પાડે—સુનયો.
સારે વઝીર મીલકર બાદશાહસે અરઝ કીતી,
રાજાકી ફ્રોજ કીતની ચવકીને માર દીતી;
ચવકી કે લોક થોડે સખતી ઉન્હોંને કીતી,
જલકી ઝબર કરો અબ રાજાને હુઓંસ કીતી—સુનયો.
બાદશાહને ફેર સમજહ કર તીન ચવકીયાં ઉઠાયાં,
મઝબુત દો જગાપર કાયમ સો લે બીઠાયાં;
તાકત રાજાકો કયા હુએ અબ કર સકે લડાયાં.
મલકીન બેગરેને ખાઇ હુએ તવાયાં—સુનયો.
મઝબુત ચવકયાં દો રાખીથી વાં કીધરકો,
લશકર જો કુલ પડાથા રાખીથી એક ઉધરકો;
દુસરી હુએ તલાવનીપર બારાઇએ ખાઝરકો,
જાને ન કોઇ પાવે હમરાહીકે પટનકો—સુનયો.
કોનોં તલાવ ઉપર લડના હુએ રોઝ જારી,
મરતે હુએં લોગ કીતને ગોલોંકી માર ભારી:
લગતે હુએં મોરચોંમેં આકર યું ઝખમ કારી,
હરરોઝ હુએ ધમાધમ દીનકો ને રાત સારી—સુનયો.
લડને તલાવ ઉપર રાજા યું બાંધ બએઠાં,
મહીને યું પાંચ ગુજરે છઠેમેં આતા પીઠા;
ઓલોકે સબઅસે રહેતા નહીં હુએ નીટા,
મોરચોકે છોડદેકર આયા હુએ આપ હીટા—સુનયો.
હાજી મંગલુરી આપી બએઠેથે જો અચાનક,
મવસુદશાહકે પાસીં કેન કાએકીપી થાનક;
કીતી જગા પસંદ વો બએઠે રહેથે કમલક,
રહેના મુજહે સો યાંપર લગતી હુએ અછી રવનક—સુન

હાજી મહેમુદશાહકો યું મગોત અપની સુજહી,
કનંકાઇકો નીકાલી ચામીં ખડીરે હુજી.
કનકાઇનો કહા યું કહા જાઊં મેરે શાહજી,
માનું સુખન તુમહારા બુઝુરગાકો પીર હાજી—સુ૦
હાજીને યું કહા જબ ચાચાઇમેં તુ જાઇ,
સોજી તુજકે સોહમને ફીરકર ઇતર ન આઇ;
બએડ જબલમેં જાકર [illegible] ન વહમ લાઇ,
જાતી હું મએં ખુશીસે [illegible]જી તમુને સાઇ—સુ૦ ૬૫
ખીદમત મનેથી પુરી ઇસને વીસાલ પાઇ,
હાજી મંગલુરીશાહને અવલ મંઝીલ પહોંચાઇ;
હીતી દફન ઉસીકો તુરઅત અછી બનાઇ,
હોતી હુએ માનતા અબ હકને સો વે જનાઇ—સુ૦
હાજીકે ખતકે ઉપર સુલતાન મહેમુદશાહ આએ,
કરની જેથી ખુદાકી માલનેકો ગમ ન પાએ;
પેહ તોડને કુફરકો ગીઝની સીતી બુલાએ,
હાજી વફાત પાએ અવલ મંઝીલ પહોંચા—સુનપો.
ઝયારત ઉપર હાજીકે બાદશાહને હાલા નકીતા,
રાજાકી ફઓજ સારી આકર સો ગેર લીતી.
મારે તલાવ ઉપર વાંસે નીકલ દીતી,
રાજા યું ભાગ છુટા સખતી ઉનહોંપર બીતી—સુ૦
તલાવકે હીલાપર લશકર બાહોત મુવા હુએ,
મરદુમ કઇહઝારાં ઝખમી કઇ હુવા હુએ
સુલતાનકે હુએ ઇતને રાજાકે જો મુવે હુએ,
જુમલા હુઝાર સોલા રાજાજી મર ખપે હુએ—સુ૦.
બડે તાલાબ ઉપર બાદશાહ યું આકે બેએઠે,
રાજાકે લોગ ભાગે અંદર કીલેકે બએઠે.
ખાઇ કે મો ચોંમે કીતે રહે હુએ બએઠે,
બંદુક બાણ તોપાં ચલને લગે હુએ એખઠે—સુનપો.
સુલતાનને કહા યું હાજીકે પાસ જાઊં,
પહોંચું સો જા શીતાબી લે દસ્તમસ્ત મીલાઊં.
દેખું જમાલ ઉનકા કદમોમે શર નમાઉં.
જાઊં બુરા શીતાબી ખાના પીછે મએં ખાઊં—સુ૦

હાજી વીશાલ પાએ શાહકો ખબર જો આઇ,
દીન તીન ગએ ગુઝરકર ઝયારત ફ્જર કરાઈ;
ઝુલતાં લગે હુએં રોને મરગએ હમારે ભાઇ,
મીલનાં નહીં હુવા હુએ કુદરત અજબ ઇલાહી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ઉનકે બુલાએ આયા,
લાખોં રૂપઇ ખરચકર ઇતની મેં ફ્રોજ લાયા;
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેતઇ ન પાયા,
અફ્સોસ ગમ કીયા હુએ દીન તીન લગ ન ખાયા—સુ૦
બાદશાહ ગીઝની બોલે પટનકા કુફ્ર તેડું,
બામન ને બુતપરસ્તી મારે બગએર નં છોડું;
ઇસમાલકો ન માને ઉનકે મએં સીસ તોડું,
હાજીકે પાસ જાકે પહોંચુ મએ હાથ જોડું—સુનયો.
કર મોરચોકો લાગુ જારી કીયા હુએ તોપાં,
અંદર ઘુસે ઘુવેકે હોતી ઝરદ સો ધુપાં;
જંઝાલ બાણ તોડે કયા છુટતે બંદુકા,
કીલેકી માર ભારી જલગએ ઈનોકે રૂપાં—સુનયો.
હનોઝ ફ્રોત ઝખમી હોતાહુએ લોગ જહાજા,
મોરચે હુએં ચવતરફ્સે ઘેરે કીલેમેં રાજા;
લડતેમેં હુએ તફાવત હરરોઝ જંગ હુએ બાજા,
ભારી કટકકી શોહરત કયા બાજતા હુએ બાજા—સુ૦
લડતે બરસ એક બારે પટન ઉપર હુએ હુયેં,
મેખાં યું સોટ ઉગે ઓર ચોડ હુએ બડે હુએં;
ફ્લાહ હજુ હુવા નહીં દીલગીર શાહ હુએ હુએં,
રબકી મદદ હુઇ જમ આગેકો શાહ ચલે હુએ—સુ૦
રાજા કહે ઉન્હોંકો સુનયો સકાત સારી,
મોમીનકો મારનેસે લડના હુવા હુએ જારી;
ગએ બાર માસ ગુઝરકર લડતે હજુ હુએં ભારી,
ચુકી નહીં લડાઈ કાટની હુએ ફ્રોજ સારી—સુનયો.
સામાન પુર ભરા હુએ કીલ્લે અંદર હવેલી,
તીરથકે વાસ્તે પરગટથી સકાત ઘેલી;
પકતા હુએ જું રસોઇ ખાતે હુએં સારે બેલી,
છકતે બરસ ગુઝર ગએ સાઅત ખડી પેહ પહેલી—સુ૦

સુલતાન કહે વઝીરસે કમતક અપન લડેંગે,
પરભાસ અબ પટનકો ફતહા સો કબ કરેંગે ?
આધી ઉમર ગુજરગઈ કીતનેક દમ ભરેંગે,
ઉઠનેકા લાજ મુજહકો આખીર સો લડ મરેંગે—સુ૦
લાગે વઝીર કહેને સુલતાં તુમહીં કયું ભુલે,
હાજીસે જા મીલે નહીં બારા બરસ યું જહુલે;
દીલમેં કહે અડકકર ખુશાયા મનેગે ફુલે,
માંગો સો જા બસારત ખોલો નીશાન નીલે—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ પ્યાદા સો આપ ચલકર,
હાજીકે ફતેહાપેર સારે વઝીર લેકર;
તુરબતકે પાસ પહોંચે બએઠે કોરનશ બજાકર,
અહેવાલ અપના કહેને લગે હુએ રોરોકર—સુનયો.
દીલગીર શાહ હો બએઠે ખાના સો કુછ ન ખાવે,
દીન તીન ચીલ્લા ખીચા ખાના ન પાની ભાવે;
હાજી સે હુઈ બસારત ફતહા ખુદા કરાવે,
ઉઠના નહીં હુકમ બીન ગરજ નીકલકે જાવે—સુનયો.
હાજીને દી બશારત સુલતાં બુલાએ તમુકો,
ગફલત તુમને કીતી ફેર ભુલગએ હમુકો;
દીતી ફતાહ ખુદાને માનો તુમ ઇસ સુખનકો,
જુમાકે રોઝ જીતો ફતહા કરો કીલ્લેકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ખાદીમ મએં હું તુમહારા,
હમશાહી સબ તુમ્હારી યાં કામ નહીં હમારા;
પડગઇ હુએ ભુલ મુજહકો લાચાર હું બેચારા,
કરયો દાઆ દીલોસે કાજાએ ગમ હમારા—સુનયો.
હાજીને દી બશારત આવેગી અબ જુમેરાત,
ઇસ રોઝ ચલેગી આંધી હોગા હો બહોત બરસાત;
ઉસ રાતકો જો આવે રાજાપે બહોત આફત,
લશકર મને તુમ્હારે ખલબલ પડેગી ઉસઘાત—સુનયો.
એસા કભી હુવા નહીં બારા બરસમેં સુનચાર,
આવે પવનને પાની ઓર હોવે બહોત અંધાર;
એસેમેં કુંદયો તુમ પડતે જો હુંગે દો યાર,
ઉનકો હરોલ કીજો દેવ ફતાહ યું કીરતાર—સુનયો.

ગીરજાએ તંબુ સારે ઉનકા સો ના હાલેગા,
કુરઆન ઉનકે આગે દીવા શમા જલેગા;
જાફર એને મુજફફર ઉનસે ફતાહ મીલેગા,
કુછભી હીલા જુમાકા રાજાકા ના ચલેગા—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સુલતાં તુમ્ફ્રાં સો જાઓ,
જો કહે દીયા હમુને સારા નજરમેં લાઓ.
જહાડો જો શાદીયાંને મીરી સો જા બટાઓ,
રખયો ન ગમ દીલોમેં ખાના ખુસીસે ખાઓ—સુનયો.
સુલતાં ખુશી જો હોકર તસલીમં તબ બજાએ,
હોકર ખુશી ચડે હુએં લશકર મને સો આએ;
ચેહરેપે રોશની હુએ સારી સેના ખુલાએ,
મીસરીકી ખાન કરકે લે નવ્મતા બજાએ—સુનયો.
આધ સો ફેર જુમેરાત આંધી ચલી હુએ આકર,
ડાલે પવનને તંબુ સારે હીલા ગીરાકર.
જાફર અને મુઝફ્ફર ઉનકા તંબુ રહાકર,
પકડે હુએ વે કુરઆનાં લે રોશની જલાકર—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ ફેર ઢુંડનેકો લાગે,
જાફર અને મુઝફ્ફર પાએ ઉનહોંકો જાગે.
ખુશહાલકો ખડે હુએ ઉનકે તંબુકે આગે,
દોનો યું ભાઇ ઉઠકર કોરનશ બજાને લાગે—સુનયો.
દોનો યું ભાઇ બોલે સુલતાન ગીઝનવીકો,
હમપર કરમ સો કયા હુયે ફરમાઓ અબ હમનકો.
ઇસ જાએપર શીતાબી આના હુવા તુમનકો,
હમકો ન કયું બુલાએ લગી પવન તુમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજી કહા કરો તુમ,
હામી મુજહે બશારત ઇસમેં સો ના ડરો તુમ.
તુમસે ફતાહ મીલેગી હાથી ઉપર ચડો તુમ,
કરના હુએ દીન કાયમ જહાંપેસે જા બીડો તુમ—સુ૦
જાફર અને મુઝફ્ફર કહેને લગે દો ભાઇ,
સુલતાનશાહ તુમકો દેવે ફતાહ ઇલાહી.
આજીઝ બડે હમી હુએ ઇતની સો કયા બડાઇ,
ચાકર હમીં તુમહારે તુમ હો હમારે જહાઇ—સુનયો.

સુલતાન:ગીઝનવીશાહ યું હીલકે બોચ બેલા,
ઉસ બખત કરા નકારા લશકર ઉઠાયા બેલા.
કોસ પાંચકે તફાવત જાકર મુકામ ડાલા,
રાજા યું કર ખુશાલી અપની ઝબાંસે બોલા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને લશકર સો ફીર ન આવે,
પટનકી હુઓંસ કરકે ફીરકર ઇધર ન આવે.
પહોંચે સજા ઉસીકોં આકર વે માર ખાવે,
બાંકા કીલા પટનકા ઉસમે દખલ ન પાવે—સુનયો.
પટનકે કાફીદાં સબ ખુશહાલ હોકે ફુલે,
ઉતરે હુએ મોરચોંસે કરતે હઝાર હીલે.
કરતે ગરમ કમાડાં થંડે કીએ વે હેલે,
જહાંપોકો બોલદેકર ગફલતમેં થે વે ભુલે—સુનયો.
બાદશાહને ચુપચાપતે લશકરકોં લે ફીરાયા,
વોહ રાતથી જુમાકી સારા કટક ચડાયા.
ગફલતમને ગોહ રાજા ફેર આનકર દબાયા,
જહાંપે ઉપર પટનકે લશકરકો આ બીડાયા—સુનયો.
હાથી મીઠા હરોલી ઉસપર સો દો મરદ હુએ,
જાફર અને મુઝફ્ફર હોવેગા રંગ ઝરદ હુએ.
પાખર સજા લોહેકી ઉસમે સો વે ગરક હુએ,
પહોંચે નઝદીક આકર જહાંપેસે નહીં ફરક હુએ—સુ૦
કીતી હુલા કટકને વોહ મોરચોંકો મારે,
ખાઈ પકડ રહેથે ઉનમેંસે માર ખારે.
ભાગે હુએ સબ કીલેમેં કરકે હઝાર નારે,
સુલતાનકે કટકમેં ખાસે બજે નકારે—સુનયો.
હાથીકો તબ ચલાકર જહાંપેસીતી બડાયા,
મારી ટકર મીઠને ઉધરકો ખડખડાયા,
જહાંપેમેં થે જો ખીલે હાથી તો થરથરાયા,
હાથીને કરકે નારાં અપના યું સર ફીરાયા—સુનયો.
જાફર અને મુઝફ્ફર મ્હાવત ઉપર ગુસેકર,
લાગે ઝબાંસે કહેને હાથીકો લે ફીરાકર.
જલદીસે હોલ દે અબ જહાંપે ઉપર ફીરાકર,
મહાવંતને માર અંકુસ હાથી દીયા ઉડાકર—સુનયો.

જાફર અને મુઝફ્ફર દોનોંસે એક આયા,
હાથીકે સરકે ઉપર અપની કમર લગાયા.
એક ઓંઠ કર હુશેલી હાથીકા સર બચાયા,
હાથીને ફેર ગુસેકર તીસરી ટકર લગાયા—સુનયો.
દીન દીન કર મોહમદ પટનમેં ભીલ પાડી,
રાજાકે ચવકીયોંકો જહાંપેસે માર કાડી.
સુલતાન ગીઝનવીકી બઅેઠી વાં ફઓજ સારી,
તલવાકી જહમા જહમ હોતી લડાઇ ભારી—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકો હકને ફતાહ કરાયા,
જાફર અને મુઝફ્ફર આગેસે લે ચગ્રાયા.
દોનોં વે ભાઈમેંસે તબ એક કામ આયા,
રાજાકે પાપકા અબ ઘડા સો પુર ભરાયા—સુનયો.
સુલતાનકા હુકમ હુએ અબ કતલેઆમ કીજો,
તલવારસે લે મારો પઅેસા કછુ ન લીજો;
બેદીન મુનકરોકો પાની મીસાલ પીજો,
કલમા પડે નમીકા જો ઉસકો છોડ દીજો—સુનયો.
પટનકે અબ કીલ્લેકે સારે મકાન ટુટે,
ઓર બેશુમાર દોલત સારે સીપાહ્રા લુટે
મારેગએ હઝારો રાજાકે લોગ ફુટે,
કલમા જીને પડા હુએ મરનેસીતી વોહ છુટે—સુનયો.
કીલ્લેમને બીચોબીચ દોનોં જનોંકા મારે,
વોહ બેગડા હમીરા દોનોકે સીસ પાડે;
ઘોડોંકી ઠોકરોંસે જહાંપેકે બાર કાડે,
મરગએ દોનોં હરોલી રાજા હીમતસે હારે—સુનયો.
રાજાને મહેલ છોડા નીચે સો આકર બઅેઠે,
ઠઅેરા ન પગ ઉનહોંકા ડેરેમેં આકે બઅેઠે;
રાજાકે સાથ સામીલથે સાતસો એખેઠ,
ચાકર ઓર ભાઇ સારે સાથીલીએ હુએ બઅેઠે-સુનયો.
સુલતાનને કીલ્લેકો ચવગીરદ કરકે ફેરા,
સબ ચવકીયાં બીઠાકર દેવલકો આન ઘેરા,
તોપાં શુરૂ કીયા હુએ પડને લગા હુએ ડેરા,
દેવલમને પુકારા હોને લગા ઘનેરા—સુનયો.

રાજાને તબ સલાહકી અબ બાંદરી કરાએ,
સારે મંકાન છુટે અંબ ટાહેકો ભરાએ;
લાખોં રૂપઇ તો દેકર સુલતાનકો મનાએ,
ફેર સામને શીતાબી જીકો આપી બચાએ—સુનયો.
રાજાને ભેજ ઇનટ ફેર મામેલત કરાઇ,
દેનેકો દેઠ આપસકા વોહ બાત લે ઠએરાઇ;
સમજહનમેં લાખ ચાલીસ સુલતાનકો સુનાઇ,
સુલતાનકા સમજહમેં પીછુસે બાત આઇ—સુનયો.
દી ઝામોનાં નોંકોંસે હાથીકો માર હોસે,
સુલતાન દેખ ડેરાં ખુશહાલ હોકે ફુલે;
રાજા ગએ નીકલકર સોમનાથકો યાં ભુલે,
સુલતાનશાહને દેખા પુતલા ઉંધરમેં જહુલે—સુનયો.
સુલતાનશાહ યું બોલે યેહ કયા હુનર બનાયા,
ડોરી રસી બનાકર પુતલા અધર ટંગાયા;
કહેને લગે વઝીરા સરમેં લોહા જડાયા,
ફેર ચમક પાની ઊંચા ઉસસે અધર ટંગાયા—સુનયો.
સુલતાનને હુકમ કર છાકા પથર ઉતારા,
જહુલતાથા પુતલા વોહ ઉસકો જમીંપે પાડા;
હીકમત ગઇ ઉંલોકી વોહ પડરહા બીચારા,
રાજાકે પાપકા અબ આયા નઝર કીનારા—સુનયો.
રાજાકો યાદ આયા સોમનાથ ગએ બીસરકર,
ઉસ વક્ત કર ઉતાવલ ડેરેસે ગએ નીકલકર;
સુલતાન પાસ જાના દેના રૂપઇ સો દીગર,
સોમનાથકો છુડાના યેહ બાતચીત કરકર—સુનયો.
કરકર સલાહ સભોંને કીતા જવાબ ચુકર,
તુમહો હમારે રાજા હમ હુએ તુમ્હારે ચાકર;
હમને યહાં સલાહ કી જાના તુમ્હેં સો ચલકર,
હાથ બાંધ જા ખડેરહે સોમનાથ લો છુડાકર—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને હરગીઝ મેરે ન જાના,
નહી ફી અપન ભલાઇ જા મુંહ તો કયા દીખાના;
મરજાવે તો ભલા હુએ ભાવે ન પાની ખાના,
કલમા સો ના પડંગા દીલમેં બહોત હુએ માના—સુ૦

એકાંત આરી મીલકે કહેને લગી અએ રાજા,
સુલતાનશાહસે મીલના રહેવે અપનકી માજા;
મીલે નહીં અપનતે જીનેકી નહીં હુએ આસા,
હમ હુએં તુમહારે સાથી તુમભી ચલો અએ રાજા—સુ૦
સુલતાન પાસ આકર કહેને લગા વો રાજા,
સોમનાથ દો હમનકો રાખો હમારી માજા;
શુસ્રોસે તોડના મત દેખકા ઉસીકા સાજા,
પુજાકા હુએ હમારા દંડ લો ઉસીકા જહાજા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું પુતલેકો અબ દીઉ નહીં;
પએસેકી કયા કમી હુએ ઉસકા મંએ દંડ લઊં નહીં;
પુજાકા હુએ તુમહારે તોડે બગએર રહું નહીં,
ઇસલામકી શરત હુએ ગફલત સો મએં કરૂં નહીં—સુ૦
કહેને લગે વઝીરા સુલતાનશાહ વાલી,
પએસા જો લો ઉનહોસે રાજાકો કરદો ખાલી;
ઉનકો યે બુત ખીલાના હેનેકી કર મીસાલી,
ધોકા પીછે ઉનહોકો અપનકો હુએ ખુશાલી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સુનયો વઝીર ' મીઠા " શાહ,
હોવે નહીં યેહ મુજહસે રખયો ન તુમ યેહ આશા;
દંડ લો તુમ્હીં સો બુતકા ફેરકર કરો ખુલાસા,
રાજાને દંડ લીયા બહોત ફેર કાસે દીયાસું જહાં સા—સુ૦
સુલતાનસે સલાહ કર રાજાકો વહાં બીઠાયા,
લેકર સુપારી ઓર પાન રાજાકો વાં ખીલાયા;
સોમનાથકુ જલાકર ચુના કરી બનાયા,
રાજા તુમ્હીં સો ખાયો હુએ તુમ્હારી માયા—સુનયો.
રાજા લગા યુ કહેને સોમનાથ દો હમનકો,
પએસા યુ દંડકા સારા હમને દીયા તુમનકો;
રોતે રહે હુએ સારે જાવે હુવે ઘરોંકો,
સોમનાથ બીન યેહ ન્યામત કસતી નહી હમનકો—સુ૦
સુલતાનને કહે યું સોમનાથકો દીયા હુએ,
રાખા નહીં હમુને સો નેલીયા હુએ;
સોમનાથકો જલાને ચુના કલી કીયા હુએ,
તુમ ખા ગએ ઉસીકો મુખવાસ જબ કીયા હુએ—સુ૦

રાજાઓને સુના જબ સોમનાથ લેકે આયા,
મરનેકા તબ ઇરાદા સારોંકે દીલમેં આયા;
કીતनोंने बस કટારી લેકર ગલેમેં ભાયા,
કીતનોંને તબ ઝબાંપર ખંજરસો લે ચલાયા—સુનયો.
કીતને તો મરગએ હુએ કીતને ઉઠે હીમતકર,
સુલતાનકે મુકાબીલ શમશીરકો પકડકર;
સુલતાનને ઉન્હોકો મારે હુએ તબ રગડકર,
જીતે જો હાથ આએ બાંધે હુએ સબ જકડકર—સુનયો.
સુલતાનને પટનકા સારા સો ડર મીટાયા,
આસપાસથે જો ગાવાં સબપેં હુકમ ફીરાયા;
રાજાકો ફેર બુલાકર સુલી ઉપર ચડાયા,
દુશમન જીતે રહેથે સબ મારકર ઘટાયા—સુનયો.
સબ મુનકરોંને મીલકર હુએબત દીલોમેં ખાયા,
રાજાકા જો તખ્તથા સુલતાનકો બતાયા;
સુલતાન ઉસ ઉપર બએઠ અપના હુકમ ચલાયા,
સબ કાફીરોકો મારે હુએગા વસીકા માયા--સુનયો.
તબ બાદશાહને લેકર ચોબદારકો ફીરાયા,
લશકર અમી ઉમરા મોમીન સભી જમાયા;
હાજીકે વાં અરશાપર જાના બહોત પકાયા,
ખીલવાકે સબકો વાંપર દસ્તાર ફેર બંધાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને તબ પંએરવી કરાઇ,
હાજી મંગરૂલીશાહકી ખાસી જગા બનાઇ;
દયા નુર હુએ અલાનુર હકને રો દી બડાઇ,
મએં હું ગરીબ આજીઝ કરયો મદદ ઇલાહી—સુનયો.
સંગેમરમરકે પાટ લેકર ઉસકો વહાં ખુરાઇ,
તારીખ જગકી સારી ફારસીમને લીખાઇ;
ચોઝે અંદર હાજીકે સુલતાનને રખાઈ,
પનઘટકી વાત વાંપર સુલતાનને ખુદાઇ—સુનયો.
કયા મરતબા ઊન્હોકો ખાલીકને જો દીયા હુએં,
દો ભાઇને ફતાહ કી નામ હશરતક રહા હુએં;
તુરબત ઊન્હોકી ખાસી સુલતાનને બધા હુએ,
જાફર અને મુઝફ્ફર મસજીદ વાં બની હુએ—સુનયો.

વોહથી ગરીબ ધાંચન આજીઝ જો માઇ "પુરી"
હકને ઉસે નવાઝ રૂતબાં મીલા હુએ નુરી;
હકતાલા જીસકો ચાહે દેતા હુએ યેહ સબુરી,
ગુબઝ બંધાકે અંદર રોશનાઇ કીતી પુરી—સુનયો.
ઉસ કામસે જો ફારીગ સુલતાન જબ હુવા હુએ,
આકર શહેરકે અંદર સાબાં સફરકા કીયા હુએ નુરી;
રાજા મીસાડ અંદર ચુંકર સો કહે રહા હુએ,
હાજીને ઊસકે ઊપર લાનત બહોત કીયા હુએ-સુનયો.
હાજીકો ઉસ વકતમેં રાજા જવાબ દેતા,
કલમા નબીકા કહેના સાબીત ઇમાન રહેતા;
રહેતા મકાન કાયમ કયું કર જગા સો ખોતા,
મારા કલમ ખુદાને હોવે બગએર વ રહેતા—સુનયો.
યા રબ મેરી દુઆ યેહ હરદમ કુબુલ કીજે,
આખીર વક્તકે ઉપર કલમા સો યાદ કીજે;
વાલીદ મેરે ગુઝરગએ જન્નત નસીબ કીજે,
તેરે નબીકી ઉલફત મેરે દીલોમેં દીજે—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને ફેર મામેલત યું કીતી,
પટનકી ફઆજદારી સો મીડ ખાંકા દીતી;
કીતની ફઆજ લેકર તાબે ઉન્હોકે કીતી,
માહીક હુએ મીડખાં સરપાવ ઇનહોંકો દીતી—સુનયો.
સુલતાનશાહકે સાથી દો શેખથે સીદીક,
ઉનકો દીયા ખુદાને અપના ઇશક હકીકી;
સબ મુનકરોંકો મારે રહેને દીયા ન બાકી,
ફરઝંદ અબાબકરકે બહકીકથે નરીકી—સુનયો.
સુલતાનને ઉનહોંપર યું મેહેરબાની કીતી,
પટનકે શહેર અંદર જગા ઉનહોકો દીની;
સુલતાનને ઉનહોંકો પરવહ સમુલી કીતી,
પટનકે પરગનેકી ઉનકો કઝાત દીતી—સુનયો.
સોંપી કઝાત જીનકો કયા નામથા ઉન્હોંકા,
"સેખ જલાલુદ્દીન" સબ કરમથા ઉનહોકા;
બાદ સગેથે દોનાં માંબાપ એક ઉનહોંકા,
સોપરશા નવે મુસલમાં રહેના હુવા ઇનહોંકા સુનયો.

સીપરસે મુંકર પટનકી બાદશાહને કી તયારી,
કર કુચકા નકારા નીકલી હુએ ફ્ઓજ સારી,
અસવાર ઓર પયાદ્દએ કીતી હન્હે તયારી,
લી હાઝરી ઇન્ડોંકી ગય ફ્ઓજ કીતની મારી—સુનયો.
બખશીકો હાઝરીપર ઉસ વકત લે બીઠાયા,
ગીઝની સીતી ચડેથે તબ્કકા શુમાર લાયા;
મરહુમ હુએ સવાલાખ ઇતના નઝરમેં આયા,
દફ્તર ઉપર ચડાકે સુલતાનકો સુનાયા—સુનયો.
સુલતાન કર ખુશાલી ઘરકી તરફ સીધારે,
મંગલુરમેં સો આકર મુશરક કીતને મારે;
દે કરકે લોગ "દેરાજી" કો બચાએ સારે,
હોતા હુએ કુચ દાયમ ગીઝની તરફ સીધારે—સુનયો.
બારા બરસ ગુઝરગએ ખુશહાલ લોગ સારે,
રસ્તેમેં શહેર "જેસલ" આકર મુકામ કીયારે;
બાકી રહેથે રાજા આકર મીલે હુએ સારે,
કીતને હુએ મુસલમાં કીતને ગએ હુએ મારે—સુનયો.
ચલ કુચકા નકારા ઊસદમ સો ફેક બજાએ,
કરતેથે બહોત ખુશાલી ગીઝની નઝર દીખારે;
બારે મહીને ગુઝરે કહતે ઝબાંસે સારે,
જીતેકો હુએ ખુશાલી મરગએ સો હુએ બેચારે—સુ૦
એક સાલ રાહમેં ગીઝનીમેં જાકે બએઠે,
સુલતાન ગીઝનવીસાહ જાકે તખ્તપર બએઠે;
સારે સગે મીલનકો હોકર ચલે એબરે,
બાજે હુએ શાદીયાને ખુશહાલ હોકે બએઠે—સુનયો.
સુલતાન પાદશાહને શુકરઝારી કીતી,
લાખોં રૂપેકી ખએરાત હાથોંસે બાંટ દીની;
શુરફા જીતે હુએથે તદબીર ઉનકી કીતી,
કઇ લીખતીએ વઝીફા નંકદી ધરોંકે દીતી—સુનયો.
એકરોઝ મીઠેખાંકે દીલપર યું વહેમ આયા,
દેખના દેવલકો જાકે કએસા વોહ હુએ બનાયા;
દેવલકે દેખનેકો ચલકર મીઠેખાં આયા,
દેખા હુએ હીરેકે સારા પથ્થર નઝરમેં આયા—સુનયો.

ઉસ વક્ત ૧૨ યેહ દેવલ હોનેલગાથા જારી,
દેખા નજુમીયોંને બસ લે જમીંપે મારી;
નીકલા નજુમમેં યું દેવલપે વાત ભારી,
ઉસકો તોડે મીઠેખાં કીતી હુએ બાત સારી—સુનયો.
રાજાને બાત શુનકર દીલપર યેહ વહમ લાયા,
દરયાકી ખાર મીઠા રાજા નજરમેં લાયા;
ડેરેકી કર મરામત રેગન કીયા પીલાયા,
જો " મીઠે ભંગ " સુનાથા ઉસમેં તમામ લીખાયા—સુ.
દેવલ મીઠેખાં દેખતે એક પાટ વાં આ ગંઇ નજર,
ઉસમેં લીખાથા " મીઠે ભંગ " વો વાંચકર કીતી નજર;
મુજબ નામસે પડતા હુએ તો યેહ તોડકર કરના ગુજર,
કીતી હુકમ બેલદારપર દેવલકેતઇ પાડો ફજર—સુનયો.
દેવલકો લાગે પાડને તબ કારીરોંકે દીલ જલે,
દેવલકો ફેર આપરોમેં લડનેકે તંતઇ ફીરકર ચલે;
કજયા મીઠેખાંસે કીયા મારકર મસાનોંમેં જલે,
વસયા નહીં ઉનકા સો કુછ કલમા નહીં આખીર પડે—સુ.
ઉન કારીગરોંકો મારકર બએઠે મીઠેખાં નામવર,
કઇ મુ કરાં મારેપડે લુટે ઉન્હોંકે ખુબ ઘર;
પએસા રૂપે અશરફી કીતા જમા યું સારા ઝર,
સબ દુશમનોંકો મારકર પટનકો આબ કીતા હુએ સર,
કીસ્સા પટન પરમાસકા કીતા હુએ અબ સારા જમા,
ખુશાબએતપર મએંને લીખા દીતાહુએ સબ મુદ્દા તમામ;
શાબાનકી ચંત્રીસવી વોહ રોઝથા રોઝ જુમા,
યેહ સાંચી સબી સુનકર ન કરયો કુછ ગુમાં—સુનયો.
ગુઝરે નબીકો ચારસો સતરે બરસ પહોંચેથે જબ,
ઉસ વક્તમેં કઝયા કીયા પટન ઉપર બાદશાહને જબ;
યેહ જંગ નાપકી રૈયતન તુમકો સુના દીતી મએસબ,
યેહ કીસ્સા સુનકર સબજને ય રો નહો ના તુમ અજબ:
ઇસલામ દીં કાયમ કીયા મુનકર બએ મારે વે તમ,
કાફીર પડેથે બેરહમ ઇમાનભી લાએ ન તબ;
ઉપર સબીકે જુલમકર ફીંનાર હોગએ સબકે સબ,
હાજી મંગલુરીશાહને કસ્ટ હીકમતાં કીતી અજબ—સુ.

કીસ્સા પટન પરૂખાસકા યારો વર્ણ કીતા તમામ,
પઢે દીલે સબ મોમીના ક્યા ખુબ હેએ નાદર કમાલ;
બએઠે નબીપર સબ જને પડયો દરૂદા મુબ્હો શામ,
આલે નબીપરભી સદા ભેજો દરૂદા વરસલામ– સુનયો.

ધી એન્હીરીડે

કોરસ્પોન્ડૅસ.

અંગ્રેજી થોડું ભણેલા માટે નવી

The Everyday Correspon

ધી એન્હીરીડે કોરસ[illegible]ન્ડં

આજ સુધીમાં પ્રગટ થએલાં આ[illegible]તનાં અંગ્રેજી પત્રવ્યવહાર કરવાની સમજણ આપનાર

ટક્કર મારે તેવું આ પુસ્તક છે. તેના વિના તમારે કદી પણ ચાલવાનું નથી, કેમકે

ધી એન્હીરીડે કોરસ્પોન્ડન્સ.

એ એકજ પુસ્તક છે કે જે હમેશ પત્રવ્યવહાર કેમ કરવો તેનું ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી ચીઠીપત્રીઓ, સ્નેહીઓ, સગાંવહાલાં વગેરે સાથે પત્ર વ્યવહાર, અરજીઓ, ભલામણ પત્રો, વ્યાપારીઓ, ધંધાદારીઓ, વગેરેને લગતાં કાગળપત્રો, રેલ્વે કંપની, તથા પોસ્ટ ખાતા સાથે પત્રવ્યવહાર, મંદવાડ, મરણ તથા તે સંબંધે દિલસોજી માફીપત્રો, પ્રેમપત્રો, સરકારી કામ બાબતના કાગળો, ચાંદ, ખેતાબ, પદવીઓ અને પત્રવ્યવહારમાં વપરાતા ટુંકા અક્ષરોની સમજણ, ટુંકાણમાં ભાવાર્થ આવી જાય છે કંઇ આવાં ઘણાં પુસ્તકો નીકળ હશે, પરંતુ લેશ માત્ર અતિશયોક્તિ કર્યા વગર અમે કહી કે એકજ આ પુસ્તક ખરીદો, અને તેના ઉપયોગીપણા ખાત્રી કરી લ્યો.

સુપરરોયલ ૧૬ પેજી ૩૧૦ પૃષ્ઠનું દળદાર કદ હોવા છ
કીંમત માત્ર રૂ. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ માફ.

મળવાનું ઠેકાણું,

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે—બુકસેલ

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.